

C238 – BUI15

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

9 mei 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDS BELEID, EUROPESE AANGELEGENHEDEN,
INTERNATIONALE SAMENWERKING EN TOERISME

INHOUD

Interpellatie van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de impact van de keuze van de Vlaamse overheid voor fair-tradeproducten op Vlaamse ondernemingen	1
Met redenen omklede motie	5
Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de verdwenen fondsen voor de tsunami-slachtoffers in Indonesië	5
Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het negatieve imago van Vlaanderen in reisgidsen	7
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Dua tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de federale erkenning van toeristische centra en de band met het Vlaams toerismebeleid	12
Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het stopzetten door de Europese Commissie van de financiële steun aan de Palestijnse Nationale Autoriteit	16
Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de verhoging van het Vlaamse budget voor ontwikkelingssamenwerking voor Afrika	20

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire

Interpellatie van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de impact van de keuze van de Vlaamse overheid voor fair-trade-producten op Vlaamse ondernemingen

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de Vlaamse Regering heeft fair trade in haar regeerprogramma ingeschreven. Zowel u, mijnheer de minister als minister Moerman besteden er de nodige aandacht en middelen aan.

Mijnheer de minister, u hebt veel geld veil voor het Oxfam-project. Naast de bevoorrechte positie die Oxfam voortaan geniet als leverancier van de Vlaamse overheid, steekt u nog eens 142.000 euro toe aan een gemeenschappelijk gemeenteproject van Oxfam-Wereldwinkels en Vredeseilanden, plus een eenmalige 100.000 euro aan het 'Common Code for the Coffee Community'-project. De Vlaamse overheid zal dus 30 ton eerlijke koffie aankopen, 16.000 eenliterflessen fruitsap en nog eens enkele kisten eerlijke wijn. Daarnaast zal voor 15.000 Vlaamse ambtenaren een eerlijke maaltijd opgediend worden, bestaande uit 1800 porties soep, 1200 desserts, 1230 vleeschotels en 240 koude schotels.

Daardoor hebben enkele honderden landbouwers in derdewereldlanden een volgens het fair-tradeprincipe eerlijk loon kunnen ontvangen. Het al dan niet kopen van producten bij de zogenaamde eerlijke wereldwinkels lost echter niets op aan het probleem terzake. In zeker zin wordt het probleem zelfs alleen vergroot. Oxfam heeft tot doelstelling producten aan te bieden geproduceerd door landbouwers en arbeiders die daarvoor een eerlijk loon krijgen. Een bedrijf in een ontwikkelingsland waar Oxfam actief is, komt in aanmerking voor samenwerking met Oxfam indien het rekening houdt met de Oxfam-normen over bedrijfspolitiek en bedrijfsethiek. Het bedrijf dat de eer krijgt om voor Oxfam te werken, krijgt weliswaar hogere lonen, maar dit zou uitermate nefast zijn voor de plaatselijke concurrerende bedrijven.

In feite is het Oxfam-systeem een concurrentievervalsysteem. Mijnheer de minister, Oxfam krijgt van

u staatssteun waardoor het in zekere zin een overheidsbedrijf wordt met een zekere monopoliepositie.

Mijnheer de minister, in uw antwoord zult u wellicht verklaren dat u niet bevoegd bent om in te grijpen in de plaatselijke economie. Aangezien het Oxfam-systeem nu echter ook Vlaamse bedrijven aantast, gaat het wel degelijk om een beleidszaak. Fair trade staat immers ingeschreven in uw beleidsnota.

In Het Laatste Nieuws van 14 april 2006 las ik een alarmerend bericht: 'Eenzijdige Fair Trade-campagne kost kleine ondernemingen klanten' en 'Oxfam bedreigt voortbestaan Vlaamse koffiebranders'. Immers, het fair-tradelabel dat Oxfam-Wereldwinkels uitreikt aan steden en gemeenten die Max-Havelaar-koffie schenken, brengt het voortbestaan van kleine artisanale koffiebranders steeds meer in gevaar. Dat beweert Patrick Hanssens van het West-Vlaamse 'Grootmoeders Koffie'. Hij zegt verder: 'Ik werk nochtans ook met eerlijke koffie die een keurmerk draagt, maar omdat het niet dat van Oxfam is, kan ik niet meer leveren in zogenaamde Fair trade-steden. Dat zijn er ondertussen al een tiental, maar straks komen er nog eens 80 bij.'

Ik citeer verder uit het bewuste artikel: 'Om het tot eerlijke handelsplaats te schoppen, moeten steden en gemeenten van Oxfam voldoen aan zes voorwaarden. Een daarvan is het schenken van Max-Havelaarkoffie tijdens vergaderingen maar ook op kantoor, op recepties en in de gemeentelijke cafetaria's. Die maatregel is een doorn in het oog van nogal wat kleine artisanale koffiebranders omdat ze zo veel potentiële klanten verloren zien gaan. Het is ongeoorloofd dat Oxfam zichzelf een monopoliepositie toe-eigent. Ik ben ook aangesloten bij de Antwerpse organisatie Efico Foundation, die ervoor ijvert een eerlijke prijs te betalen aan de koffieboeren. Zo voldoe ik meteen ook aan de normen van de Verenigde Naties op het vlak van de mensenrechten, milieu, anti-corruptie en correcte arbeidsomstandigheden. Per kilogram koffie wordt bovendien 25 eurocent gestort die ter plaatse voor allerlei projecten dient. Alleen kan ik niet beschikken over het specifieke Max-Havelaaretiket en kom ik daardoor niet meer in aanmerking om te leveren aan fair-tradeplaatsen. Als die oneerlijke situatie niet dringend omgebogen wordt, vrees ik het ergste voor de kleine koffiebranders.'

Als onze lokale economie te lijden heeft onder de monopoliepositie van Oxfam, dan schiet het fair-tradesysteem zijn doel voorbij. Het kan niet zijn dat de Vlaamse overheid een internationale organisatie sponsort om uiteindelijk eigen bedrijven financiële schade te berokkenen. Wat zich op het niveau van de koffie voordoet, kan straks ook andere sectoren aantasten.

Mijnheer de minister, hoe staat u tegenover deze concurrentievervalsing die mede door uw financiële steun in de hand wordt gewerkt? Welke criteria hanteert Oxfam om steden en gemeenten tot 'eerlijke handelsplaats' uit te roepen en zo andere leveranciers uit te sluiten?

Bent u op de hoogte van deze monopoliecreërende criteria en maken deze deel uit van de eigen criteria van de Vlaamse overheid om steun te verlenen aan organisaties als Oxfam?

Bent u van plan om het fair-tradelabel uit te breiden naar andere fair-tradeorganisaties zodat ook zij aan de steden en gemeenten kunnen leveren? Bent u bereid uw steuncriteria uit te breiden zodat uw budget niet alleen aan Oxfam maar ook aan andere organisaties wordt toegewezen en de monopoliepositie van Oxfam wordt opgeheven?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: De heer Vrancken heeft het probleem van het fair-tradelabel grondig geschetst. Ik wil het nog eens benaderen vanuit een andere invalshoek. In de subcommissie Landbouw hebben we het al meermaals gehad over de toekenning van een streeklabel aan bepaalde artisanale producten. De bedrijven waarover ook de heer Vrancken het heeft gehad, zijn doorgaans kleinschalige bedrijven die afhankelijk zijn van een regionale of lokale verkoop. Hij heeft onder meer verwezen naar Grootmoeders Koffie, dat onlangs een streeklabel heeft gekregen van VLAM.

De problematiek van het fair-tradelabel is, zeker in het geschetste geval, een beetje in tegenspraak met de inspanningen die via VLAM worden geleverd om streekproducten te promoten.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Ik vind het heel belangrijk dat de Vlaamse overheid fair-tradeproducten promoot.

Mijnheer de minister, ik hoop dat u verdere inspanningen zult leveren om het maatschappelijk draagvlak voor dit soort producten te vergroten. Fair trade gaat niet alleen over het product op zich, er zit een hele filosofie achter. Het is heel belangrijk dat zo veel mogelijk Vlamingen op de hoogte zijn van de boodschap die men daarmee wil verspreiden.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: We moeten proberen om een gezond evenwicht te vinden. Fair-tradeproducten zijn enorm belangrijk. Natuurlijk mogen we ook onze streekproducten niet vergeten. Mijnheer de minister, u bent bevoegd voor zowel ontwikkelings-samenwerking als toerisme. Ik denk dat met gezond verstand een gezond evenwicht kan worden bereikt.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik denk dat er toch een aantal misverstanden bestaan over deze kwestie. Ik hoop dat ik met mijn antwoord die misverstanden kan rechtzetten.

Eerst en vooral is het inderdaad zo, collega's, dat de Vlaamse overheid volop fair trade of eerlijke handel steunt. In mijn beleidsnota besteed ik inderdaad heel veel aandacht aan fair trade en duurzame handel. Ik hoop ook, en ik neem aan, dat de principes daarvan hier niet ter discussie worden gesteld. Het is een heel belangrijke hefboom, ook voor de ontwikkeling van het Zuiden. Mensen die bezig zijn met de ontwikkeling van het Zuiden stellen allemaal dat de economische ontwikkeling daar enorm belangrijk is. Dit is niet in tegenstrijd met een concurrentieel beleid hier, het is ook niet in tegenstrijd met bepaalde labelingen hier van onze eigen producten. Als we het hier hebben over fair trade, gaat het per definitie over producten die uit het Zuiden naar hier komen en uiteraard niet over producten die hier worden gekweekt. Het is evenwel belangrijk dat ook de landbouw hier aan labeling doet en, mede in het licht van andere consumentenvragen, goede classificaties ontwerpt.

Collega's, u zult in mijn beleidsnota noch in andere initiatieven vinden dat Oxfam Fair Trade of Oxfam Wereldwinkels naar voren wordt geschoven als een bevoorrechte partner. Ik wil u wijzen op het verschil tussen een keurmerk en een handelsmerk. Er zijn een aantal keurmerken, waarvan het belangrijkste en meest bekende Max Havelaar is, en een aantal handelsmerken. Ondanks het feit dat fair trade al heel

lang bestaat, constateer ik telkens opnieuw, ook hier bij parlementsleden, dat het onderscheid tussen keurmerken en handelsmerken als dusdanig niet gekend is. In het krantenartikel worden vragen gesteld die erop wijzen dat het onderscheid niet duidelijk is. Een keurmerk is een label dat een handelsproduct kan krijgen indien het voldoet aan bepaalde criteria. Een keurmerk brengt zelf geen producten op de markt. Het is belangrijk dat dit onderscheid voor ogen wordt gehouden.

Wat fair trade betreft, is het bekendste keurmerk in Vlaanderen dat van Max Havelaar. Het is ook het oudste en het is bij mijn weten ook lang het enige keurmerk geweest. Max Havelaar brengt zelf geen producten op de markt, maar labelt producten die voldoen aan de vooropgezette criteria. Max Havelaar labelt inderdaad producten van Oxfam Fair Trade, maar labelt ook producten van warenhuizen, zoals rijst en fruitsap bij Delhaize en rozen bij Carrefour. Er worden ook koffiebranders gelabeld, zoals Autobar, Beyers, Koffie Kan, Fair Trade Organisatie, Succes Koffie en ook Grootmoeders Koffie, mijnheer Vrancken. Grootmoeders Koffie is dus gelabeld door Max Havelaar. Dat zijn dus allemaal privé-ondernemingen, merken, die een handelsproduct op de markt brengen en die allemaal licentiehouders zijn van het keurmerk Max Havelaar. Er zijn in totaal 27 koffiebranders die licentiehouders zijn van Max Havelaar, waaronder ook een aantal kleine artisanale branders. Ik wil nogmaals beklemtonen dat Oxfam Fair Trade geen keurmerk is in de strikte betekenis van het woord, maar een productnaam.

Ik ben uiteraard op de hoogte van het gevoerde beleid, maar helemaal niet op de hoogte van het feit dat daardoor problemen zouden ontstaan, aangezien het krantenartikel precies betrekking heeft op een privé-koffiebrander die ook gelabeld is. Ik denk dat er hier een perceptieprobleem bestaat.

Ik wil het eventjes hebben over het aankoopbeleid van de Vlaamse overheid. We kiezen inderdaad resoluut voor een duurzaam aankoopbeleid. Ik heb daar bij andere gelegenheden al cijfers over gegeven. We houden ons daarbij aan de wet op de overheidsopdrachten. Concreet betekent dit dat er altijd meerdere bedrijven moeten kunnen meedingen voor een openbare aanbesteding.

Ik kom tot een van de belangrijkste producten bij de Vlaamse overheid, namelijk koffie. Zoals ik al zei, bezitten verschillende koffiebranders het Max Have-

laar-keurmerk en hebben verschillende organisaties meegedaan aan de openbare aanbesteding voor het leveren van koffie aan de Vlaamse overheid.

Onlangs werd beslist dat Java het best in aanmerking kwam, rekening houdend met de vereisten gesteld in het lastenboek. Vorig jaar was dit de Fair Trade Organisatie en het jaar daarvoor was dit ook reeds Java. Er speelt dus telkens opnieuw concurrentie. Oxfam is nog nooit leverancier van koffie aan de Vlaamse overheid geweest.

Ook voor fruitsap werden verschillende organisaties aangeschreven. Naast het belang van fair trade wordt ook rekening gehouden met de milieukost, bijvoorbeeld het gebruik van glazen flessen en geen kartonnen verpakkingen, waardoor bijvoorbeeld de Fair Trade Organisatie niet in aanmerking kwam. Gezien er momenteel nog weinig leveranciers zijn van fruitsap met een fair-tradelabel, viel voor de gunning de uiteindelijke keuze op Oxfam Fair Trade omdat het voldeed aan de vooropgestelde vereisten en ook over het Max Havelaar-label beschikte.

Wat wijn betreft, was Oxfam Fair Trade op het moment van de selectie de enige die dergelijke producten aanbod. Ondertussen is er ook andere wijn met het Max Havelaar-keurmerk op de markt. In toekomstige openbare aanbestedingen zal hiermee rekening worden gehouden, waardoor het niet onmogelijk is dat Oxfam Fair Trade geen leverancier meer zal zijn voor wijn aan de Vlaamse overheid, indien andere leveranciers beter zouden voldoen aan de vooropgestelde criteria.

We voeren ook een sensibilisatiebeleid: verschillende projecten die een duurzame consumptiewijze promoten werden en worden gesteund. Een daarvan is 'FairTradeGemeenten', een gezamenlijk project van Oxfam Wereldwinkels, Max Havelaar en Vredeseilanden. Om als FairTradeGemeente te worden erkend, moet aan verschillende criteria worden voldaan. Een daarvan betreft het aankoopbeleid. Men vraagt dat de gemeenten bij hun aankoopbeleid producten van een keurmerk voor eerlijke handel in aanmerking laten komen, zoals Max Havelaar maar ook nog andere, waar ik straks op terugkom. Concreet is het dezelfde aanbestedingsprocedure die de Vlaamse overheid volgt. In de FairTradeGemeentegids staat nergens dat de producten van het merk Oxfam moeten komen. Dat zou ook niet kunnen want dat zou strijdig zijn met de wet op de overheidsopdrachten. Oxfam blijft een van de mogelijke leveranciers, indien

het als beste uit de selectieprocedure komt. Bij de promotie van duurzame handelspraktijken is het evident dat de Vlaamse overheid op geen enkele manier een bepaald handelsmerk wil promoten.

De perceptie op het terrein kan soms inderdaad anders zijn. Deze perceptie bestaat erin dat het zou kunnen lijken dat een gemeente pas in aanmerking kan komen om FairTradeGemeente te worden indien zij producten van het merk Oxfam koopt. Dit klopt dus niet, ik wil dit nogmaals beklemtonen. De gemeenten behoren dit ook te weten. Ik heb in het verleden een aantal initiatieven genomen om dat duidelijk te maken. De gemeenten moeten de regels van de wet op de openbare aanbesteding volgen en daarbij alle producten die in aanmerking komen laten meedingen.

Ik denk dat die verwarring tussen keurmerk en handelsmerk misschien is ontstaan doordat er een keurmerk is dat heel goed gekend is, namelijk Max Havelaar, terwijl er ondertussen diverse andere keurmerken zijn, en doordat er ook een handelsmerk is dat ook heel goed gekend is, Oxfam, terwijl er ondertussen andere zijn.

Wat de vraag over de concurrentievervalsing en de tussenkomst van de heer Sintobin betreft, moet ik zeggen dat ik niet op de hoogte ben van concurrentievervalsing en dat de overheid daar zeker niet aan meewerkt. Ik denk dat ook het artikel uit Het Laatste Nieuws moet worden begrepen in de zin dat er een perceptie bestaat waarbij men keurmerk en handelsmerk verwart. De organiserende organisaties van hun kant zijn zich ook bewust van dit probleem en hebben daaromtrent ook al stappen ondernomen.

Ook mijn administratie heeft stappen ondernomen. Ze heeft de stuurgroepen op de hoogte gebracht en ze heeft informatiepakketten opgestuurd waarin de stuurgroepen erop attent worden gemaakt dat lokale koffiebranders die het label hebben, evenzeer in aanmerking komen.

Er is ook een brief gestuurd naar de koffiebranders. Ik heb de administratie gezegd dat er tevens een brief naar alle colleges van burgemeester en schepenen moet worden gestuurd om een en ander te verduidelijken. Ik kan me echter moeilijk voorstellen dat er verwarring heerst bij de gemeenten, aangezien de gemeentebesturen altijd werken volgens de wet op de overheidsopdrachten en dus op de hoogte zouden moeten zijn.

We zullen alle mogelijke maatregelen nemen om een verkeerde perceptie tegen te gaan. Mijn kabinet heeft bovendien de organisaties uitgenodigd om daarover te praten.

Het gevoerde beleid in verband met eerlijke handel staat hier niet ter discussie. Er zijn wel al maatregelen genomen in verband met de perceptieproblemen. In de nabije toekomst zullen er nog concrete acties volgen.

Mijnheer Vrancken, u hebt verwezen naar het pilootproject in de context van de Common Code for the Coffee Community. Ik heb al gezegd dat het keurmerk Max Havelaar een centrale plaats heeft in ons beleid, maar Max Havelaar heeft als onafhankelijke certificeringsorganisatie geen alleenrecht op steun van de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid heeft voor Max Havelaar gekozen, omdat Max Havelaar een belangrijk ontwikkelingsinstrument is waardoor bijvoorbeeld koffieboeren een minimuminkomen kunnen verwerven.

Ondertussen zijn er verschillende andere keurmerken op de markt gekomen, zoals Utz Kapeh, Rainforest Alliance en Bird Friendly. Er zijn immers steeds meer bedrijven bezig met maatschappelijk verantwoord ondernemen. De voorbeeldrol die overheid in haar aankoopbeleid heeft gespeeld, is daarbij een grote stimulans.

De Vlaamse overheid erkent het belang van deze nieuwe en bijkomende initiatieven. Waar Max Havelaar op dit ogenblik een beperkte afzetmarkt heeft, zijn inspanningen op het vlak van de mainstreammarkt immers meer dan welkom.

Samen met Kauri vzw werden al twee evenementen georganiseerd om de nieuwe labels aan bod te laten komen. In 2005 werd er gewerkt op de Nederlandse koffiemarkt. Toen stond Utz Kapeh centraal. Recent werd er gediscussieerd over het Europese debat over fair trade.

Een nieuw belangrijk gegeven is het 4C-initiatief of de Common Code for the Coffee Community. Dat is een gemeenschappelijk initiatief van koffieproducenten, handelaars, industrie, vakbonden, overheden en ngo's. Het doel van de code is dat alle koffie 100 percent zou voldoen aan sociale, economische en ecologische minimumcriteria in de context van duurzame ontwikkeling. Oxfam International is trouwens lid van de stuurgroep van 4C. Ik ben ervan overtuigd

dat we 4C moeten steunen om het signaal te geven dat duurzame handel verder gaat dan alleen maar het debat over fair trade.

Een eerste versie van de Code of Conduct is uitgeschreven en wordt getest via pilootprojecten. Een van die pilootprojecten in Colombia wordt gesteund door de Vlaamse overheid, door GTZ (Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit), een Duitse organisatie voor ontwikkelingssamenwerking, en door de Efico Foundation, de stichting van het bedrijf Efico, een van de grootste importeurs van groene koffie in België.

Door het steunen van dit pilootproject en door de organisatie van de vermelde evenementen, heeft het debat over koffie en over fair trade in het algemeen een bredere dimensie gekregen, waarin alle koffiebranders een plaats kunnen krijgen.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik heb wel een bedenking in verband met het feit dat Grootmoeders Koffie nu plots tot het Max Havelaar-keurmerk zou behoren. De heer Hanssens van Grootmoeders Koffie heeft gezegd dat hij met eerlijke koffie werkt en dat zijn koffie een keurmerk draagt. Volgens hem is dat echter niet het Max Havelaar-keurmerk.

Minister Geert Bourgeois: Hij bevestigt dat hij een keurmerk heeft. Ik heb het door mijn administratie laten nakijken: Grootmoeders Koffie draagt het Max Havelaar-keurmerk. Ik heb het stuk waarin dat staat echter niet bij.

Er heerst mogelijks een misvatting dat men Oxfam-koffie moet kopen. Bij bepaalde gemeenten heerst er misschien verwarring tussen Max Havelaar en Oxfam. Het kan alleen maar om een perceptieprobleem gaan. We hebben de stuurgroepen aangeschreven. We hebben de koffiebranders aangeschreven en ik heb de opdracht gegeven om alle gemeentebesturen erop te wijzen dat ze de wet op de overheidsopdrachten moeten naleven.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister, is het mogelijk een afschrift te krijgen van de brieven die u hebt gestuurd naar de diverse organisaties en gemeenten?

Minister Geert Bourgeois: Dat kan. Ik zal die opvragen bij mijn administratie.

De heer John Vrancken: Ik zal over deze kwestie een motie indienen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer Vrancken werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de verdwenen fondsen voor de tsunami-slachtoffers in Indonesië

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Collega's, ik wil eerst de aandacht vestigen op het feit dat deze vraag op 17 maart werd ingediend. Ze heeft binnen de administratie blijkbaar opnieuw een hele weg gevolgd. Ik wil de commissiesecretaris dus geen verwijten maken. Wanneer er vragen worden ingediend door Vlaams Belang, worden die onontvankelijk verklaard, of blijken ze een heel lange weg te moeten afleggen alvorens bij de juiste commissie terecht te komen.

De voorzitter: Collega's, ik denk dat iedereen hier aanwezig kan beamen dat ik geen traditie heb in verband met het onontvankelijk verklaren van vragen, ongeacht van wie die afkomstig zijn. Misschien zijn er andere gewoontes in andere commissies.

De heer John Vrancken: In het algemeen kan worden gesteld dat commissievoorzitters van Vlaams Belang een heel brede interpretatie van het begrip 'ontvankelijkheid' hanteren. Dat is een zeer goed democratisch gegeven. Tot daar voor wat de procedure betreft.

Mijnheer de minister, op 15 maart 2006 werd er bericht dat er in Indonesië voor ongeveer 1 miljoen euro aan doorgestorte middelen voor slachtofferhulp is verdwenen. De lokale Oxfam-organisaties staakten onmiddellijk alle bouwactiviteiten tot de zaak uitge-

klaard zou zijn. Inmiddels is de zaak misschien uitgeklaard, gezien de reeds verstreken tijd. Er circuleren nu geruchten dat het geld ergens bij overheidsinstanties is blijven plakken.

De Vlaamse Regering leverde de aanzienlijke bijdrage van 500.000 euro voor de hulp aan tsunami-slachtoffers. Die hulp werd verdeeld onder 5 organisaties: Rode Kruis Vlaanderen, Handicap International, Unicef, Oxfam en Caritas International. Deze organisaties zouden de middelen voor verschillende doelen gebruiken.

U zei dat de nodige interne en externe controlemechanismen waren ingebouwd om toe te zien op het juiste gebruik van deze middelen. Ik meen dat Oxfam de juiste beslissing nam om onmiddellijk die plaatselijke bouwwerkzaamheden voorlopig stop te zetten.

Mijnheer de minister, heeft de Vlaamse Regering, gelet op de aanzienlijke bijdrage die werd geleverd, zicht op de besteding van de gestorte gelden? Is de Vlaamse Regering op de hoogte van dit geval? Is ze hierover door een van de voornoemde organisaties ingelicht? Wat is de houding van de Vlaamse Regering? Kan ze maatregelen treffen zodat de hulpelden toch terechtkomen waar ze moeten terechtkomen? Welke maatregelen heeft de Vlaamse Regering genomen om dergelijke feiten in de toekomst te vermijden?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de Vlaamse Regering heeft op 7 januari 2005 beslist een subsidie van 500.000 euro toe te kennen voor noodhulp aan de slachtoffers van de tsunami. De subsidie is als volgt verdeeld: Rode Kruis Vlaanderen 175.000 euro, Handicap International 53.000 euro, Oxfam-Solidariteit 58.000 euro, Belgisch Comité voor Unicef 145.000 euro en Caritas International 69.000 euro. Deze vijf organisaties hebben elk een eerste schijf van 90 percent van de subsidie ontvangen. De resterende schijf van 10 percent wordt uitbetaald in de mate dat de afrekening dat rechtvaardigt en na indiening van een narratief en financieel rapport, met inbegrip van kopieën van facturen die de uitgaven rechtvaardigen. Indien er geen verantwoordingsstukken worden ingediend of indien uit de verantwoordingsstukken blijkt dat de subsidie niet werd gebruikt waarvoor ze werd aangevraagd, wordt het overeenkomstige bedrag teruggevorderd. De vijf organisaties moeten uiterlijk op

30 juni 2006 deze verantwoordingsstukken hebben ingediend. In januari 2006 heeft Handicap International zijn verantwoordingsstukken ingediend en in februari is het saldo van 5.300 euro uitbetaald. De andere organisaties moeten hun verantwoordingsstukken nog indienen.

In de Gazet van Antwerpen van 16 maart en De Standaard van 17 maart 2006 is een bericht verschenen in verband met verdwenen tsunami-gelden. Oxfam heeft financiële onregelmatigheden vastgesteld bij de bouw van nieuwe huizen in Banda Atjeh in Indonesië. Oxfam heeft de Vlaamse Regering hierover niet ingelicht. De Vlaamse subsidies voor Oxfam Solidariteit zijn immers bestemd voor de aanleg van drinkwatervoorziening en sanitatie in het oosten van Sri Lanka. Er was en is dus geen aanleiding voor Oxfam Solidariteit om de Vlaamse overheid in kennis te stellen van financiële onregelmatigheden, aangezien het niet gaat over activiteiten die door de Vlaamse overheid worden gefinancierd.

De Vlaamse overheid betreurt dat middelen die bestemd zijn voor noodhulp niet correct gebruikt werden en daardoor de slachtoffers van de tsunami niet ten goede komen. Aangezien het hier niet gaat over middelen die door de Vlaamse overheid ter beschikking zijn gesteld, kan de Vlaamse Regering geen maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat deze hulpelden alsnog op de juiste plaats terecht komen.

De bestaande procedures hebben tot nu toe voldoende garanties geboden opdat de door de Vlaamse Regering toegekende middelen voor noodhulp correct gebruikt worden. Er is op dit ogenblik geen enkele aanleiding om de bestaande procedures te wijzigen of bijkomende maatregelen te treffen.

Ik heb op 17 januari 2006 in antwoord op een interpellatie van uw voormalige collega Verreycken uitvoerig toelichting gegeven over de interne en externe controlemechanismen die wij toepassen op onze noodhulp.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. Ik hoop dat het geld van de Vlaamse overheid inderdaad niet ten prooi valt aan frauduleuze praktijken zoals in Indonesië het geval was. Ik hoop dat de controlemechanismen hun vruchten afwerpen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het negatieve imago van Vlaanderen in reisgidsen

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de voorzitter, dit onderwerp kwam hier al aan bod, maar ik wil er graag nog uitgebreider op ingaan. Uit een onderzoek van Use-it, de toeristische dienst voor jongeren, blijkt dat gerenommeerde reisgidsen wemelen van clichés – negatieve clichés – over België en Vlaanderen. Use-it onderzocht een aantal reisgidsen waaronder Rough Guide, Lonely Planet, Time Out, Let's Go Western Europe en Guide du Routard.

Volgens de Lonely Planet is ons landschap – raar maar waar – ongelooflijk saai. Volgens Rough Guide en Time Out zijn de lange reeks hoogbouwappartementenblokken aan de kust niet om aan te zien. Dat vinden sommigen, maar de blokken hebben ook pluspunten. Het zicht bij aankomst vanuit Groot-Brittannië is immers adembenemend. Het is natuurlijk wel zo dat prachtige oude huizen desalniettemin onder de sloophamer gingen. Dat buiten beschouwing gelaten, biedt onze kustlijn een mooi zicht.

Verder is het volgens de gids niet de moeite om naar Limburg af te reizen. Dat verwondert mij. Limburg heeft zeker heel wat mooie plekjes. Brugge is dan weer te druk en te toeristisch; Brussel is wel de moeite waard om te bezoeken, maar dan bijvoorbeeld voor een zogenaamde 'wafelwandeling' langs vijf wafelzaken rond de Grote Markt. Begrijp wie begrijpen kan. Laat het duidelijk zijn: ik onderschrijf de mening van deze journalisten niet.

In een vraag om uitleg in juni vorig jaar, ook al naar aanleiding van een onderzoek van Use-it, over cultuurtoerisme bij jongeren, erkende u al dat toeristisch Vlaanderen bij buitenlandse rugzaktoeristen met een imagoprobleem te kampen heeft: 'Dat onze kunststeden een jong en dynamisch karakter ontberen, is mijns inziens veeleer een kwestie van imago dan van een gebrek aan interessante aspecten voor jongeren.'

Bij de bespreking van de beleidsbrief Toerisme heeft CD&V benadrukt dat het belangrijk is dat Vlaan-

deren meer voorkomt in buitenlandse reisbrochures, maar ook in buitenlandse reisgidsen. Ik weet in ieder geval niet af van het bestaan van anderstalige reisgidsen over Vlaanderen in de grote toeristische reisgidsenreeksen. U wees er toen op dat Toerisme Vlaanderen auteurs van toeristische gidsen contacteerde. Vlaanderen komt in die gidsen nu niet voor, maar dat zou een bijkomende opdracht kunnen zijn, verklaarde u toen.

Mijnheer de minister, erkent u dat toeristisch Vlaanderen en Brussel met een imagoprobleem te kampen hebben? Welke inspanningen heeft Toerisme Vlaanderen reeds gedaan om Vlaanderen in de toeristische reisgidsen te promoten? Zal Toerisme Vlaanderen gebruik maken van het onderzoek van Use-it? Indien ja, op welke manier?

U verklaarde in de commissie voor Buitenlands Beleid en Toerisme van 21 maart 2006 dat er een onderzoek besteld werd bij Use-it. Gaat dit hierover? Indien niet, welke studie of studies werden er besteld bij Use-it? Zijn er reeds resultaten en conclusies? Indien nee, wanneer mogen we de resultaten verwachten?

Tijdens de bespreking van de beleidsbrief Toerisme meldde de heer Vanseveren, hoofd van Toerisme Vlaanderen, dat hij contacten had met uitgeverij Lannoo omdat die een co-editie zou overwegen. Dit valt onder de 'recurrente perswerking' van de marketingstrategie van Toerisme Vlaanderen. Wat is de stand van zaken op dat punt?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in hoeverre wordt er een gecoördineerde reactie opgesteld naar die reisgidsen? Toen dit punt actueel was, ergerde ik mij vooral aan de verspreide slagorde waarin de steden reageerden. De toeristische dienst van Brugge en de bevoegde schepen van Antwerpen zouden elk apart reageren. Het is niet de eerste keer dat ik me daar vragen bij stel. Zoals bij het Kunststedenactieplan krijg ik de indruk dat er van enige coördinatie weinig sprake is. Hoe wordt in een dergelijke situatie een gecoördineerde actie op touw gezet?

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, het is altijd leuk om als regio een schitterende beschrijving te krijgen in een

reisgids. Dat wil iedereen natuurlijk. Ik ga regelmatig op reis met een Rough Guide en een Lonely Planet in de rugzak. Ik weet hoe die gidsen worden samengesteld. Er worden mensen op het terrein gestuurd.

Ik kan daar maar één ding over zeggen: men oogst in Vlaanderen wat men gezaaid heeft. Ik moet in alle eerlijkheid en met spijt in het hart toegeven dat wat daarin staat, juist is. Vlaanderen heeft een van de leukste kusten van heel West-Europa. Dat is heel spijtig, maar het is de realiteit. De vraag is dan ook hoe we ervoor kunnen zorgen dat Vlaanderen een aantrekkelijke regio wordt en dus op het vlak van natuur, landschappen en andere een beter imago krijgt. De vraag is ook hoe we spaarzamer kunnen omgaan met de open ruimte. Ik geef toe dat het niet fijn is een slechte beurt te maken in een internationale reisgids die wereldwijd wordt gebruikt.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Wie het rapport van Use-it leest, zal vaststellen dat het rapport in eerste instantie de analyse maakt van een reeks reisgidsen en niet zozeer van toeristisch Vlaanderen.

In de inleiding van het rapport staat trouwens dat de reisgidsenstudie is uitgevoerd 'als een bijdrage aan de marketingresearch naar een specifiek marktsegment, namelijk de jonge reiziger voor wie Vlaanderen een stop is op een langere trek door Europa'. Met andere woorden, Use-it stelt allereerst vast dat de bestaande reisgidsen weinig tot niet relevant zijn voor de doelgroep van de zogenaamde Euro-backpackers. Het rapport moet worden gelezen tegen die duidelijke niche-achtergrond en levert dus geen wetenschap over een algemene benadering, via het medium reisgidsen, van het gros van de buitenlandse bezoekers van Vlaanderen.

Op basis van de krantenartikels die eind maart naar aanleiding van het door Use-it vrijgegeven rapport verschenen, zou men kunnen concluderen dat Vlaanderen met een zwaar imagoprobleem te kampen heeft. Dit moet echter in het juiste perspectief worden geplaatst. De focus van de meeste verslaggevers was gericht op het negatieve. De eigenlijke bedoeling van de studie werd in de persartikels niet vermeld.

De onderzoeksvraag die werd gesteld in opdracht van Toerisme Vlaanderen, was: 'Welke van de bestaande gidsen is relevant voor backpackers?' Uit de studie van Use-it blijkt dat de reisgidsen die een jong imago

hebben, vandaag eigenlijk door een breed publiek worden gebruikt en niet specifiek gericht zijn op jonge budgettoeristen. Mevrouw Dua, u hebt verwezen naar de gids die u gebruikt. Ik spreek daar geen oordeel over uit want u ziet er ook nog heel jong uit. Blijkbaar is er echter geen op die niche gerichte gids. De bestaande gidsen schieten te kort inzake hun specifieke informatie voor de jonge backpacker.

Een eerste conclusie van de studie is dan ook dat er een gebrek is aan informatie over Vlaanderen, op maat van de jonge budgettoeristen. Vooral de kunststeden komen aan bod in de gidsen, en dit is voor buitenlanders zonder twijfel ook het meest interessante in Vlaanderen. Toerisme Vlaanderen focust in zijn buitenlandse marketing dan ook op de kunststeden. In de gidsen worden uiteraard niet enkel negatieve aspecten van Vlaanderen weergegeven want het algemene beeld dat van de kunststeden geschetst wordt, klopt wel enigszins. Iedereen heeft natuurlijk zijn eigen appreciatie aan de hand van eigen ervaringen. Ik citeer: 'Brussel: buiten categorie; Brugge: erg druk, erg toeristisch maar toch speciaal; Antwerpen: hip en dynamisch maar ook verrassend provinciaal; Gent: bijna even mooi als Brugge, meer relaxed en met een nachtleven.'

Een belangrijk minpunt is volgens de studie dat de reisgidsen alle clichés op een hoop gooien. Ze kijken niet onder de oppervlakte en zoeken zeker niet naar een originele invalshoek. Wat volgens Use-it vooral ontbreekt in de gidsen, is de observatiegeest, de dingen die opvallen in de straat, het bovenhalen van levendige details, het oproepen van een sfeer. De meeste gidsen worden samengesteld door een of twee personen. Er is geen tijd voor behoorlijk veldwerk. Nochtans is de huidige jonge reiziger vooral op zoek naar authenticiteit en wil hij een levende stad in haar geheel ontdekken.

Er wordt steeds vertrokken vanuit een sjabloon, een bestaand idee van wat een reisgids is en wat erin moet staan. De geboden budgetinformatie is altijd zeer summier en vaak toch nog veel te duur. Het is duidelijk dat deze algemene opmerkingen over de reisgidsen niet alleen op Vlaanderen maar ook op tal van andere bestemmingen van toepassing zijn. In reisgidsen wordt uitgegaan van algemene clichés die vaak een eigen leven gaan leiden en steeds terugkeren.

Uit onze onderzoekcijfers blijkt dat 74 percent van de bezoekers van de Vlaamse kunststeden overweegt om binnen drie jaar terug te keren. Wie een keer in

Vlaanderen was, keert er dus graag terug. Vlaanderen heeft heel wat kwaliteit in huis. Sommige hardnekkige, negatieve clichés in de reisgidsen zijn natuurlijk jammer. We moeten echter niet wanhopen maar ervoor zorgen dat de reisgidsen Vlaanderen echt ontdekken.

Toerisme Vlaanderen ondersteunt actief buitenlandse uitgeverijen wanneer deze een reisgids over Vlaanderen of België willen uitgeven. De ondersteuning bestaat uit infoverstreking en het nakijken van gegevens, voor zover de uitgeverij die ruimte geeft. Verder worden contactpersonen ingezet die de redactionele inhoud kunnen uitdiepen. Het gaat dan over Vlamingen die behulpzaam kunnen zijn voor de research of de inhoudelijke uitwerking. Dat gaat van mensen uit de diensten voor toerisme, tot koepelorganisaties en andere. Er wordt ook logistieke steun geboden of hulp bij de concrete organisatie van het veldwerk.

Ter informatie laat ik een lijst ronddelen van alle ondersteuning die Toerisme Vlaanderen aan reisgidsen heeft verstrekt in de periode 2003 tot 2006.

Ik heb Toerisme Vlaanderen opdracht geven het Use-it-rapport kritisch te evalueren. Ik herhaal dat het rapport moet worden gelezen tegen de concrete achtergrond van de specifieke onderzoeksopdracht. De onderzoekers lazen de internationale reisgidsen vanuit een heel specifieke belangstelling en bewogenheid. De conclusies zijn richtinggevend, maar kunnen wellicht niet steeds worden veralgemeend.

Ik som een aantal mogelijke acties op die kunnen voortvloeien uit de conclusies van dit rapport. Een eerste actie is verder overleg met en ondersteuning van uitgevers van reisgidsen, vooral op het vlak van praktische info en achtergrondinfo. Daarnaast kan ook inhoud of content worden geleverd aan de uitgevers van de reisgidsen. Het moet gaan over materiaal dat up-to-date en origineel is, en in een bruikbare vorm. Er kunnen aangepaste persreizen worden georganiseerd, op maat van jonge budgetreizigers. Er kunnen ook alternatieven worden bedacht voor de klassieke reisgids en nieuwe vormen om informatie te verstrekken. Dit kan misschien ook wel in samenwerking met derden zoals Use-it en soortgelijke organisaties. Ik verwijs naar initiatieven als The Map for Young Travellers. Dat is een stadsplan met de beste cafés, de goedkoopste restaurants en tweedehandswinkels, een survivalgids voor het nachtleven enzovoort. Daarnaast moeten alle internetevoluties worden gevolgd, want behalve de reisgidsen is inter-

net een veelgebruikt medium. Bij stadsmarketing moet meer worden uitgegaan van een realistisch beeld van de stad en moet aandacht worden besteed aan de echte troeven van stad of regio, inclusief nichebenaderingen. Verder moeten waardevolle lokale initiatieven die zich richten op het onthaal van budgettoeristen worden gespot en eventueel ondersteund. Tot slot moeten 'good practices' uit andere landen en steden worden bekeken.

Omdat afstemming van de bestaande toeristische producten en eventuele bijkomende productontwikkeling op maat van jonge budgettoeristen ook op internationaal niveau nodig is, zal een internationaal jeugdactieplan uitgewerkt worden. Toerisme Vlaanderen heeft in het kader van dit actieplan in juli 2005 een samenwerkingsakkoord gesloten met Use-it. Dat loopt van september 2005 tot september 2008.

In artikel 4 van dat akkoord werden een aantal strategische en operationele doelstellingen opgenomen, onder meer de opmaak van een aantal studies en de ontwikkeling van aangepaste promotievormen zoals het bieden van ondersteuning bij het ontwikkelen van een visie op de behoeften van jonge toeristen en het stimuleren van de binnen- en buitenlandse bekendheid van Vlaanderen als kwaliteitsvol toeristisch product, op maat van jongeren.

Use-it wil zich verder ontwikkelen als een efficiënte en productieve organisatie die erkend wordt als de referentieorganisatie voor het individuele toeristische onthaal en de informatieverstreking aan jonge toeristen in Vlaanderen. Use-it zal daartoe een aantal heel concrete acties ondernemen. Voor een aantal initiatieven is reeds een aanzet gegeven. Een aantal acties zijn gestart in 2005, verder zijn nog een aantal initiatieven gepland voor 2006 en 2007.

Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen het oorspronkelijke veldwerk en de eerste uitgave en de hertalingen van de verschillende reisgidsen. Van zodra een uitgeverij een basisversie heeft uitgebracht, tracht zij die te verkopen aan buitenlandse uitgeverijen die dan verantwoordelijk zijn voor de hertaling naar hun betreffende markt. Een aantal gegevens die marktspecifiek zijn bijvoorbeeld over visa, reisformaliteiten enzovoort, worden verzameld door de aankopende uitgeverij. De rest van de gegevens, bijvoorbeeld over de toeristische bezienswaardigheden, wordt gewoon vertaald.

De reden voor deze werkwijze is dat het uitgeven van reisgidsen een heel arbeidsintensieve en daardoor

dure aangelegenheid is. Door het overnemen van een basisversie en de hertaling komen uitgeverijen uit de kosten. Uiteraard zorgt heel dat mechanisme ervoor dat niet alle reisgidsen altijd de meest recente informatie beschrijven. Bovendien worden de basisversies niet altijd elk jaar herzien voor het geheel van de gegevens.

Lannoo is partner van Michelin voor de uitgave van de Nederlandstalige Michelin-gids. Lannoo geeft ook de Trottergidsen uit die een herwerking zijn van de Guide du Routard. Tegelijkertijd geeft Lannoo zelf ook heel veel gidsen over onze bestemming uit.

Toerisme Vlaanderen vond het interessant om naar aanleiding van een vraag van een Scandinavische uitgever de omgekeerde optie in overweging te nemen en na te gaan of het mogelijk is dat een aantal gidsen over Vlaanderen, die worden gemaakt door Vlaamse uitgeverijen zoals Lannoo en de Standaard Uitgeverij, worden overgenomen door buitenlandse uitgeverijen. Uit navraag bij Lannoo bleek dat dit niet zo'n evidente beweging is. De vraag naar co-editie was in eerste instantie ook geen overweging van Lannoo, maar een optie vanuit Toerisme Vlaanderen zelf. Momenteel is er geen nieuwe evolutie te melden, maar het blijft nog altijd een valabele optie in het hele gamma van instrumenten dat we kunnen inzetten. De buitenlandse uitgeverijen nemen ook in eerste instantie de markt vraag naar een bepaald type gids en een bepaalde bestemming in overweging. Indien er onvoldoende afzetmogelijkheden zijn, wordt een aparte versie niet overwogen.

In een aantal markten komt onze bestemming aan bod samen met andere landen of regio's. Dat levert inderdaad niet altijd de gedetailleerde blik op die voor Vlaanderen zelf vanuit promotioneel standpunt interessant zou zijn.

Niet alle uitgeverijen staan open voor inhoudelijke samenwerking. Een aantal uitgeverijen hameren inderdaad op hun redactionele vrijheid en de eigen beoordeling van de inspecteurs. Het oordeel van buitenlanders over de bestemming loopt niet altijd synchroon met wat de bewoners van een stad of de toeristische dienst er zelf over denken. Uiteraard moet Toerisme Vlaanderen op dit domein actief zijn. Voor 2006 werd het screenen van reisgidsen en het bewerken van de lokale uitgeverijen als een actiepoint opgenomen.

Tegelijkertijd is het niet verstandig om de commentaren te negeren, dat wil ik absoluut beklemtonen

–'perception is reality'. Indien de inspecteurs van de reisgidsen effectief hun oordeel neerschrijven en het is niet positief, dan moeten de beschrijvingen van de reisgidsen ook een aanleiding zijn om qua productontwikkeling aan de slag te gaan. Dat is natuurlijk niet alleen een taak voor Toerisme Vlaanderen, maar ook voor alle lokale beleidsmakers en voor de hele toeristische industrie.

Mijnheer de voorzitter, ik zal een document met een overzicht van de beloofde gegevens op de banken laten rondgaan en aan de commissieleden laten overzenden.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik dank u voor het degelijke en uitgebreide antwoord, mijnheer de minister. Ik denk dat het inderdaad goed is om nu en dan suggesties te leveren aan de uitgevers. Er moet inderdaad altijd rekening worden gehouden met de redactionele vrijheid.

Toerisme Vlaanderen zou er misschien eens over moeten nadenken om zelf iets uit te geven in de stijl van 'Destination Flanders'. Toerisme Vlaanderen zou bijvoorbeeld ook eens contact kunnen opnemen met Capitoool Reisgidsen, dat heel degelijke reisgidsen uitgeeft in onder andere het Engels, het Frans, het Nederlands en het Spaans. Ik weet niet of u die brochurereeks kent, maar daarin staat niets te lezen over Vlaanderen. Aangezien steeds meer toeristen naar Vlaanderen komen, denk ik dat het niet onbelangrijk is dat ze er beter over worden geïnformeerd. Voor mensen die naar hier komen voor een citytrip, zou zo'n brochure wel heel handig kunnen zijn, omdat ze op die manier niet alleen de grote toeristische centra zouden kunnen ontdekken, maar ook andere zaken, zoals de kust, Flanders Fields en Limburg. Het zou voor hen ook een reden kunnen zijn om verschillende keren terug te keren naar Vlaanderen, want hier zijn heel wat mooie dingen te ontdekken.

Mevrouw Dua zei in een filosofische bedenking: 'wat men oogst in Vlaanderen, is wat men gezaaid heeft'. Ik kan daar voor een groot stuk inkomen. Een van de redenen waarom ik zelf mijn eerste stappen in de politiek heb gezet in Oostende, is namelijk dat ik een haat-liefdeverhouding heb met die stad, omdat zoveel prachtige gebouwen onder de sloophamer zijn gegaan. Gelukkig is een van de belle époque-huizen eigendom geworden van Toerisme Vlaanderen en ondertussen mooi gerenoveerd. Nu zal in de Villa Maritza worden gewerkt aan het Kustactieplan.

U zegt dat we er iets aan moeten doen, maar ik stel vast dat daar in deze legislatuur toch al wel werk van is gemaakt. In het Kustactieplan van vorig jaar zaten ontzettend veel groene accenten, ik denk bijvoorbeeld aan de Uitkerkse Polders, aan het vogelobservatiepunt dat er komt in Zeebrugge, aan de herstelling van de duinen rond Fort Napoleon en andere zaken. Heel wat zaken zijn inderdaad opnieuw aan de betehand.

Mevrouw Dua, u zei ook dat we een van de lelijkste kusten van heel West-Europa hebben. Ik zou toch echt willen benadrukken dat ik het daar absoluut niet eens mee ben. Het is natuurlijk ook een kwestie van smaak. Ik ga bijvoorbeeld heel graag richting Cap Gris Nez, waar er fantastische kusten zijn die in hun natuurlijke staat bewaard zijn gebleven. De Vlaamse kust is natuurlijk heel anders, maar ik denk niet dat u moet zeggen dat het een lelijke kust is, want hoe meer dat wordt benadrukt, hoe meer de mensen dat ook zullen geloven. Ik stel gewoonweg vast dat steeds meer toeristen naar onze Vlaamse kust komen, en dat ze, als ze die plek hebben ontdekt, er telkens opnieuw komen en er telkens nieuwe kantjes van ontdekken. Die kuststrook is echt uniek, omdat het de enige kustlijn ter wereld waar je over een lengte van 60 kilometer kan doorwandelen langs de kustlijn, zowel op het strand als op de dijk, om daarna de polderlandschappen in te wandelen of te fietsen. Dat is absoluut uniek en heel wat mensen in het buitenland benijden ons de mogelijkheden die daar zijn. Daar is enorm veel potentieel op toeristisch vlak. Ik ga dus niet akkoord met uw uitspraak over onze kust.

Aan onze kust zijn voor het eerst verdwaalpalen geplaatst, een initiatief dat op andere plaatsen in de hele wereld is overgenomen. Het is een van de best beveiligde kusten voor zwemmers, en de kust is ook heel geschikt voor jeugdtoerisme. Jeugdtoerisme is belangrijk, en ik denk dat het ook belangrijk is dat Vlaanderen suggesties geeft aan alle mensen die publicaties uitbrengen over jongerentoeerisme. Er komen namelijk elk jaar nieuwe dingen bij, ik denk bijvoorbeeld aan de jeugdherberg die u vorig jaar hebt geopend in Dudzele in Brugge, waar men voor 16 euro kan overnachten, ontbijt inbegrepen. Dat is een zeer degelijke jeugdherberg, waar zelfs personen met een handicap perfect onderdak kunnen krijgen en die zeer geschikt is voor backpackers. Van daaruit kan je perfect met de fiets richting het Zwin, richting het polderlandschap, richting Brugge.

Die dingen komen echter niet aan bod in toeristische brochures. In Westende is er bijvoorbeeld een privé-initiatief met de originele naam 'De Zeekameel', waar men voor 20 tot 25 euro terecht kan. Ook dat staat nergens in de toeristische brochures, hoewel het er heel proper is en perfect voor backpackers. Zo kan ik nog een 100-tal andere zaken opsommen, waarmee je mensen kan enthousiasmeren en warm maken om effectief naar onze kust en naar Vlaanderen te komen.

Er is voor elke portemonnee iets beschikbaar, er is voor elk wat wils. Ik denk dat we in de verschillende reisbrochures de mensen meer attent moeten maken op de diverse mogelijkheden die er zijn en desnoods zelf een basistekst moeten schrijven die bruikbaar is voor de diverse handleidingen en brochures in het buitenland, om hen attent te maken op het potentieel.

Ik hoor dat Lannoo redeneert dat de omzet te klein zal zijn om zelf zo'n brochure uit te brengen en te laten vertalen. Daar komen inderdaad behoorlijk wat kosten bij kijken, maar ik denk dat de heer Lannoo zich toch wel eens zou kunnen vergissen. Die uitgeverij heeft zich in het verleden verschillende keren vergist wat het uitbrengen van een aantal publicaties betreft, waarvan ze achteraf moest vaststellen dat er toch wel enorm veel commerciële zaken inzaten.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Ik zou enkel willen zeggen dat de minister dringend de heer Verstreken moet inschakelen in Toerisme Vlaanderen. Als hij met dezelfde overtuigingskracht het debat aangaat met de auteurs van Lonely Planet, zou het wel eens kunnen dat ze hun tekst aanpassen. Hij is een zeer goede ambassadeur voor zijn kust.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik zal al deze suggesties aan Toerisme Vlaanderen overmaken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Dua tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de federale erkenning van toeristische centra en de band met het Vlaams toerismebeleid

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag sluit aan bij een beslissing die werd genomen door de federale regering. In het kader van de zogenaamde consumentenwerv is ze bezig met het aanmoedigen van het zondagswinkelen.

Dat gebeurt op twee manieren. Enerzijds wil ze het aantal koopzondagen verhogen van drie tot negen per jaar. Anderzijds – en op dat vlak bent u natuurlijk wel betrokken partij – wil ze de erkenning van gemeenten of delen van gemeenten als toeristische centra versoepelen, zodat in die gemeenten of delen van gemeenten het zondagswinkelen en avondwinkelen mogelijk wordt.

Het is een soort drang naar consumentisme die uiteindelijk leidt tot het zoveel mogelijk open zijn van winkels, het zoveel mogelijk stimuleren van het shoppen. U weet dat daar nogal wat commotie over bestaat. Zowel bij de vakbonden, die natuurlijk de verdedigers zijn van de mensen die tewerkgesteld zijn in de distributiesector, als bij de middenstandsorganisaties is er toch wel verzet gerezen tegen deze plannen.

Uit onderzoek van Test-Aankoop blijkt dat de meeste consumenten ook geen vragende partij zijn. We weten dat staatssecretaris Van Quickenborne ondertussen ook een enquête heeft georganiseerd en tot andere conclusies komt. Dat bewijst nogmaals dat de resultaten van dit soort onderzoeken toch wel relatief zijn. Het onderzoek van Test-Aankoop is echter wat het is, en wijst erop dat de meeste consumenten echt geen vragende partij zijn om 's zondags te winkelen.

Fedis en enkele grote distributieondernemingen hebben ondertussen beslist dat ze voorlopig afzien van die extra koopzondagen. Ik denk echter dat iedereen wel aan zijn ellebogen voelt welke richting het uitgaat: ten eerste een toename van het zondagswinkelen, maar vooral ook een toename van het aantal toeristische centra hier in Vlaanderen. Ik meen te hebben begrepen dat vooral de liberalen in de fede-

rale regering daarvoor vragende of zelfs duwende partij zijn.

Markant in dit opzicht is dat de heer Van Eetvelt van Unizo zelf zeer duidelijk heeft laten uitschijnen dat de versoepeling van de regelgeving inzake de toeristische centra eigenlijk vooral gebeurt op vraag van een groot bedrijf, namelijk Value Retail. Dat is een Amerikaanse multinational gespecialiseerd in outletcentra, die in Maasmechelen een groot shoppingcentrum bezit. Ik heb een brochure bij over dat shoppingcentrum, die in elk tankstation in Vlaanderen te vinden is, waarin mensen worden aangemoedigd om daar te gaan shoppen. Alles wat te maken heeft met de maatregelen in het kader van de consumentenwerv, zou vooral op maat geschreven zijn van een groot bedrijf en van de gemeente Maasmechelen, die ooit al eens een aanvraag heeft ingediend om te worden erkend als toeristisch centrum, die echter werd geweigerd. Dat is toch wel een illustratie van het feit dat men daar op een zeer willekeurige manier mee zal omgaan, in functie van een initiatief van een bepaald bedrijf om daar het grootschalig shoppen te bevorderen.

Op zich heb ik niets tegen 'funshoppen'. Als mensen willen gaan winkelen in grote centra, is dat voor mij geen probleem. Het wordt natuurlijk wel een probleem en het heeft wel te maken met uw bevoegdheid als blijkt dat dit soort recreatie de zachte recreatie, bijvoorbeeld in Limburg, deels zou verdringen, en als dit evolueert naar zeven dagen op zeven zoveel mogelijk consumeren, wat toch iets anders is dan de natuurrecreatie waar Limburg toch wel een patent op heeft. Ik denk dus dat een afstemming op het toerismebeleid in Vlaanderen echt wel dringend nodig is, bijvoorbeeld ten aanzien van de strategische plannen en de toeristisch-recreatieve projecten die steden en gemeenten bij Toerisme Vlaanderen kunnen indienen.

Mijnheer de minister, in hoeverre hebt u een reële inbreng gehad bij de wijziging van de regelgeving voor de erkenning van toeristische centra? Wordt u daar als minister van Toerisme op een of andere manier bij betrokken? Zou het niet logischer zijn dat deze erkenning wordt ingebed in een geïntegreerde visie op toeristisch en/of economisch beleid op gewestniveau?

Bent u als minister van Toerisme voorstander van een sterke toename van het aantal toeristische centra en dus van het aantal plaatsen waar zondagswinke-

len wordt toegelaten? U zult zich misschien herinneren, mijnheer de minister, dat Sint-Gillis-Waas ooit werd erkend als toeristisch centrum, terwijl de enige bezienswaardigheid in die gemeente een piramidevormige winkel is. Gelukkig heeft de Raad van State dat besluit toen vernietigd. Ondertussen had men een andere regeling uitgewerkt waarin meubelcentra sowieso buiten die reglementering vielen. Daar werd uiteindelijk de basis gelegd voor een aantal zeer belangrijke uitzonderingen op de zondagsluiting van winkels.

Kunt u de gevolgen inschatten van een eventuele boom van erkenningen van toeristische centra? Bent u van plan daarover overleg te plegen, of hebt u daarover al overleg gepleegd? Zult u uw beleid aanpassen aan het feit dat die erkenningen er zullen komen?

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Ik voel me als Limburger aangesproken in verband met dat toeristisch centrum in Maasmechelen. Ik zou dat niet zomaar afdoen als een niet-toeristisch centrum. Maasmechelen ligt aan de rand van de Hoge Kempen, een tamelijk groot natuurgebied. Elk weekend is er daar toeristische activiteit. Ik kan me goed voorstellen dat Maasmechelen horeca- en aanverwante economische activiteiten wil laten plaatsvinden in het weekend. Dat gebeurt aan de kust ook.

Maasmechelen is niet zomaar een gemeente. Volgens mij is het een toeristisch centrum, alleen al door de ligging.

De voorzitter: Mevrouw Smet heeft het woord.

Mevrouw Miet Smet: Er zijn twee manieren om zondagsopening mogelijk te maken, namelijk via een erkenning als toeristisch centrum of via een apart KB. Ik was en ben er nog altijd van overtuigd dat moest worden voorzien in een uitzondering voor de meubelwinkels en de tuincentra. Ik ben er uiteindelijk in geslaagd voor die winkels de zaken in orde te brengen.

Die meubelwinkels en tuincentra hebben mijns inziens recht op zondagopening, omdat ze sowieso geopend waren op zondag, los van het feit of ze toeristische centra waren of niet. We konden ze controleren, bestraffen en sluiten, maar in werkelijkheid sloot iedereen zijn ogen. Niemand wou dat er controle was. Een andere optie was dus zoeken naar een

aanvaardbare legale weg om ze open te kunnen houden.

In Vlaanderen is er een sluipende trend van zondagsopening. Ik heb de folder die mevrouw Dua heeft meegebracht, bekeken. Daaruit blijkt dat dat winkelcentrum in Maasmechelen al regelmatig open is op zondag. Er worden 13 of 14 zondagen vermeld. Niemand zal controleren.

Een bijkomende moeilijkheid in verband met de opening op zondag was bijvoorbeeld dat aan onze kant van de grens meubelwinkels op zondag gesloten moesten zijn, terwijl ze aan de andere kant van de grens alle zondagen open waren. Die situatie was onhoudbaar. Ik zeg niet dat de regeling van de regering goed is, maar ik wil gewoon de context schetsen.

We slagen er in ons land maar niet in om een tot een regeling te komen die correct is, nageleefd en gecontroleerd wordt. Ik heb de zaak geregeld voor de tuincentra en de meubelwinkels. Voor kledingszaken is er niets geregeld. Toch merk ik op de baan van Antwerpen naar Gent dat kledingswinkels steeds meer open zijn op zondag.

We mogen niet vergeten dat winkels zonder personeel op zondag open mogen zijn. Het is ook normaal dat UNIZO nu tegen is. Dat heeft te maken met het verdedigen van de eigen cliënten, namelijk de winkels waarin geen personeel werkt. De zaken die personeel tewerkstellen, zijn gegroepeerd onder Fedis. De zaken die met familie werken, zijn gegroepeerd onder UNIZO.

Het knelpunt is de arbeidswet. Daarin staat dat winkels met ander personeel dan familieleden niet open mogen zijn op zondag.

Het is natuurlijk interessant om te weten wat de minister over deze kwestie denkt, maar ik denk dat Vlaanderen daarin niets heeft te zeggen. Dat was althans het geval toen ik nog minister was, maar misschien is er ondertussen al iets veranderd.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de voorzitter, er is natuurlijk al heel wat gezegd. Een belangrijke punt in de discussie is dat er bepaalde criteria van toepassing zijn om een erkenning als toeristisch centrum te krijgen. Die criteria zijn echter zo vaag dat er in

bepaalde gevallen een zekere willekeur kan optreden.

Ik heb op 27 maart een vergelijkbare schriftelijke vraag gesteld. Ik zou dus al een deel van het antwoord kunnen geven, maar ik zal dat overlaten aan de minister.

De kern van de zaak is absurd. Iedereen weet dat de erkenning van toeristische centra een federale bevoegdheid is, terwijl Toerisme op zich een Vlaamse bevoegdheid is. Uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag bleek dat er op geen enkel ogenblik overleg is gepleegd tussen Vlaanderen en de federale overheid. Dat lijkt me echt een absurde situatie.

Mijnheer de minister, wordt er ondertussen al overleg gepleegd tussen Vlaanderen en de federale overheid? Welke initiatieven kunt u nemen om de bevoegdheid om toeristische centra te erkennen te laten overhevelen naar Vlaanderen? Wat verstaat u onder objectieve criteria om het aantal toeristische gebieden te beperken?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik zal me houden aan het toeristisch debat in de Vlaamse context. Ik heb veel zin om deel te nemen aan het federale debat, waarover ik en mijn partij een uitgesproken mening hebben, maar dat overstijgt mijn bevoegdheid. Ik kan bevestigen dat Vlaanderen in deze kwestie spijtig genoeg geen inbreng heeft.

Mevrouw Dua, de erkenning van toeristische centra zou inderdaad beter een Vlaamse bevoegdheid worden. Er zouden bij de erkenning ook relevantere criteria moeten worden gebruikt dan vandaag het geval is.

Toerisme Vlaanderen hanteert criteria om de belangrijkste toeristische entiteiten te detecteren en kan bijkomende criteria ontwikkelen indien dat zou moeten. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de criteria die worden gebruikt om steden en gemeenten te detecteren die in aanmerking komen voor de ondersteuning van strategische plannen.

Ik vermeld enkele van die criteria, zodat de mogelijkheden duidelijk worden. Een eerste criterium is de vraag of de gemeente is geselecteerd als toeristisch-recreatief knooppunt of behoort tot een gebied of netwerk van toeristisch-recreatief belang

in het provinciaal structuurplan. Een tweede is de vraag of de gemeente is geselecteerd als grootstedelijk gebied, Vlaams stedelijk gebied rond Brussel, regionaalstedelijk gebied, kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau of structuurondersteunend kleinstedelijk gebied. Een ander criterium is de vraag of de gemeente deel uitmaakt van een erkend strategisch plan en in dit plan een belangrijke toeristische rol krijgt. Een volgend criterium is de aanwezigheid van toeristische attracties. Andere criteria zijn het aantal verblijfsinstellingen in de gemeente, het aantal buitenlandse overnachtingen en de capaciteit uitgedrukt in slaapeenheden. Om een oordeel te kunnen vellen over deze drie criteria, worden gegevens van het NIS gebruikt. Een laatste criterium dat ik hier wil vermelden, is dat van het aantal inwoners per horecazaak. Toerisme Vlaanderen zegt dat dat aantal minder dan 400 moet zijn.

Deze criteria geven aan dat wij het best geplaatst zijn om te bepalen welke gemeenten en steden in aanmerking komen. Het gaat om criteria die verweven zijn met een clusterbenadering in verband met schaalgrootte, toeristisch belang en toeristische voorzieningen. Deze criteria zijn objectief in te schalen en maken alleszins een scherpere detectie mogelijk dan de actuele federale regelgeving, die bovendien nog verschillende accenten legt, afhankelijk van de behandeling via de wettelijke openingstijden dan wel via het verbod op zondagsarbeid. Een geïntegreerde visie zou dus tot de mogelijkheden kunnen behoren.

Er werd me gevraagd of ik voorstander ben van een sterke toename van het aantal toeristische centra. Mij lijkt het beter om eerst criteria te bepalen. Het is mogelijk dat op basis daarvan er een uitbreiding komt, maar een inkrimping kan natuurlijk ook. We moeten binnen Vlaanderen via democratische besluitvorming criteria vastleggen, zodat we het arbitraire achter ons kunnen laten en objectief kunnen werken.

Er kan alleszins worden gesteld dat de huidige lijst van erkende toeristische centra niet steeds overeenstemt met interessante toeristische locaties. Er zou dus een nieuwe evaluatie kunnen gebeuren.

Ik wil beklemtonen dat alle kansen geven aan toerisme niet noodzakelijk inhoudt dat de zondagsrust op de heling moet komen te staan. Ik pleit niet voor een benadering louter vanuit het perspectief van gemakkelijk consumentisme. Ik heb begrip voor elk pleidooi voor een zinvolle zondagsrust. Het debat

over de koopzondagen kunnen we echter niet uit de weg gaan. Er zijn uiteraard ook internationale evoluties, maar die hebben vooral raakpunten met de federale bevoegdheden.

Mijn mening is dat een geïntegreerde visie op toeristisch en economisch beleid beter kan worden ingebed op deelstaatniveau. De erkenning van toeristische centra kan dus best worden toevertrouwd aan de deelstaten. Dat zou een coherenter beleid mogelijk maken, gebaseerd op criteria die ons worden aangegevoerd door Toerisme Vlaanderen. Ik zie op dit ogenblik echter geen enkele manier om die bevoegdheid binnen te halen.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mevrouw Smet, u hebt geschetst hoe die regelgeving tot stand kwam. De overheid faalde, ze faalt nog altijd, en dus werd er een omweg gezocht om de zondagsopening mogelijk te maken.

Dit is hoe dan ook een zeer gevoelig onderwerp. De vakbonden komen terecht op voor de bescherming van de zondagsrust. Laat ons alstublieft één dag per week behouden waarop we ons niet allemaal moeten doodwerken. De dwang om te produceren, te werken en te consumeren is onhoudbaar. We mogen daarover eens rustig nadenken.

Mevrouw Smet, u hebt toegegeven dat dit 'erkenning als toeristisch centrum' wordt genoemd, terwijl het niets met toerisme te maken heeft. De minister heeft dat iets beleefder geformuleerd. Er is gewoon een manier gezocht en gevonden om een wet te omzeilen. Er werd een wetgeving ontworpen op maat van de grote shoppingcentra. Het is goed dat dat nu open en bloot gezegd wordt.

Ik wil nog terugkomen op een element dat ik nog niet voldoende heb benadrukt. Dergelijke grote verkoops- linten betekenen een enorme concurrentie voor de kleinhandel en de middenstand. In de stadskernen en de toeristische centra moeten we er juist voor zorgen dat er leven in de brouwerij blijft. Dat leidt tot ergernis bij de mensen. Kleine meubelwinkels zijn helemaal verdwenen. Ze zijn weggeconcurrerd door de grote ketens. Dit dreigt te worden uitgebreid. In Gent heerste heel wat ongerustheid over de komst van een outletcentrum. Dat is nu gelukkig weer afgevoerd. Soms neemt men ook goede beslissingen. De kleine kledingzaken in de buurt stonden natuurlijk op hun achterste poten. Dat is toch evident. We mogen onze eigen middenstand toch niet kapotmaken voor één bedrijf waar we niets mee te

maken hebben en dat dan nog in buitenlandse handen is. (*Opmerkingen*)

Het is toch waar zeker! Wat heeft een Amerikaans outletcentrum hier te zoeken? Wij hebben toch genoeg kleine handelszaken die met moeite het hoofd boven water houden.

Mijnheer de minister, u hebt één vraag niet beantwoord: ik denk dat u daar wel iets kunt aan doen. U zou overleg kunnen plegen met uw federale collega's. U zou via een overlegcommissie een voet tussen de deur kunnen proberen te krijgen inzake Toerisme. Groen! is geen communautaire scherpslijper, maar een minister van Toerisme die iets wil zeggen over Toerisme lijkt me niet meer dan normaal. Ik dring aan op een debat via een overlegcommissie. Dan zou uw toerismebeleid bij de erkenning van die centra tenminste niet worden gehypothekeerd. Dat is het minste wat u kunt vragen. U moet proberen te vermijden dat toeristische centra – of koopcentra met andere woorden – worden erkend juist op plaatsen waar het vanuit toeristisch oogpunt broodnodig is om de plaatselijke middenstand te behouden.

De voorzitter: Mevrouw Smet heeft het woord.

Mevrouw Miet Smet: Ik zal het nog eens uitleggen. Winkels openen op zondag moet niet via de 'erkenning van toeristisch centrum' gebeuren, men kan daar ook een KB voor ontwerpen. Ik pleit daar niet voor, ik geef enkel informatie. Met een KB geldt de opening op zondag in alle centra, toeristisch of niet. Aan de kust is de weg van de 'erkenning van toeristisch centrum' gebruikt. Dat was terecht. In andere landen zijn het de gemeenten die beslissen. Waarom zijn er in Nederland aan de grens met België op zondag zoveel winkels open? Dat gebeurt puur om redenen van concurrentie.

Ik wil nog eens uitdrukkelijk zeggen dat ik geen voorstander ben van de opening op zondag van grote winkels als Carrefour en Delhaize, maar we moeten een manier zoeken om dit probleem te benaderen. Het is onvoldoende om het idee af te wijzen, want dan gaat de sluipende opening op zondag gewoon voort. De heer Roegiers vertelt me net dat hij reclame ontving van een kledingzaak op de baan Antwerpen-Gent die op zondag opent. Nu is er geen enkele controle, UNIZO reageert niet als het maar om één zaak gaat.

We zullen het debat moeten aangaan. We moeten een manier zoeken om dit te regelen.

Mevrouw Vera Dua: U bent het toch met me eens dat alles altijd open laten geen goede oplossing is? Dat speelt enkel en alleen in de kaart van de grote bedrijven. De kleintjes kunnen daar niet tegenop.

Mevrouw Miet Smet: Ik denk dat ik voldoende heb gezegd.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voor alle duidelijkheid, de christen-democraten zien de sluipende opening met lede ogen aan. Mevrouw Smet heeft echter duidelijk gemaakt dat we de realiteit niet kunnen negeren. De wetgeving sluit niet aan bij de realiteit. De federale regering moet inderdaad met alle betrokkenen aan een oplossing werken. Wij kiezen er niet voor om alles alle dagen open te laten.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw Dua, ik maak me niet veel illusies over een overleg. Zoals mevrouw Smet zegt, gaat het niet langer alleen om toeristische centra.

Ik kan u niets garanderen, maar ik zal contact opnemen met mijn Franstalige en Duitstalige collega's om met hen eerst eventueel te komen tot overeenstemming. Ik wil ernaar streven dat de gemeenschappen bij de bepaling van de criteria voor een 'erkenning als toeristisch centrum' hun bevoegdheden kunnen laten gelden. Dit blijft tot nader order federale wetgeving.

Ik maak me weinig illusies over de bereidheid aan federale kant om daarvan af te stappen. Als ik daartoe toch de mogelijkheid zie, mevrouw Dua, zal ik u, die geen communautaire scherpslijper bent, gerust dat plezier doen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het stopzetten door de Europese Commissie van de financiële steun aan de Palestijnse Nationale Autoriteit

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: De Europese Commissie heeft beslist om de financiële steun aan de Palestijnse

Autoriteit stop te zetten. Wij zijn van oordeel dat dit niet alleen een onrechtvaardige, maar ook een onverstandige beslissing is. De beslissing van de Europese Commissie heeft tot onmiddellijk gevolg dat een schijf van 30 miljoen euro niet uitbetaald wordt, waardoor een deel van de lonen van het personeel van de Palestijnse Autoriteit niet kan worden uitbetaald. Hierdoor wordt het toch al beperkte gezag van de Palestijnse Autoriteit in de ogen van de Palestijnse bevolking nog verder ondergraven. Dat zal leiden tot politieke chaos waaruit enkel nog meer ongecontroleerd geweld zal voortkomen.

Deze beslissing is onrechtvaardig omdat ze neerkomt op een bestraffing van de Palestijnse bevolking. Die heeft bij de laatste algemene verkiezingen haar democratisch recht uitgeoefend en heeft een keuze gemaakt. De internationale waarnemers waren het erover eens dat de verkiezingen correct verliepen. Ik betreur in alle eerlijkheid de verkiezingsoverwinning van Hamas, maar dat doet nu niet ter zake. Wie wordt er getroffen door de intrekking van de Europese steun? Dat is diezelfde Palestijnse bevolking.

Ik kreeg gisteren nog een brief van Amnesty International waarin hetzelfde staat. De financiële steun van Europa en de Verenigde Staten is cruciaal voor de Palestijnse staat. Dat geld dient voor de gezondheidszorg, het onderwijs en andere civiele diensten, zowel op de Westelijke Jordaanoever als in de Gazastrook. De Palestijnse Autoriteit neemt over wat de Israëli-sche bezetter zou moeten doen. De Vierde Conventie van Genève zegt immers dat een bezetter zorg moet dragen voor het welzijn van de bevolking die hij bezet houdt. Dat doet de Israëli-sche overheid in de bezette gebieden niet. Als het geld vanuit Europa voor die taken nu ook nog eens wordt teruggetrokken, dan zullen gezondheidszorg, onderwijs en welzijn daar fel onder lijden. Ook het functioneren van de civiele overheid in de Palestijnse gebieden zal erbij inschieten. Het wordt daar een complete chaos. Volgens Amnesty International worden daarmee de mensenrechten in grote mate geschonden.

De EU eist dat Hamas de staat Israël erkent. Dat lijkt me evident. De EU stelt dat het principe van het recht op gewapend verzet tegen de bezetting moet worden afgezworen. Ik hoop dat Hamas daarop ingaat, want dat zijn terechte vragen. Men moet die natuurlijk wel consequent aan beide partijen stellen. Er wordt bijvoorbeeld niet gezegd welke grenzen moeten worden erkend. Daar heerst heel wat onenigheid over.

Als pacifist heb ik met de eis om gewapend verzet af te zweren helemaal geen probleem, maar dan moet dit ook consequent voor alle betrokken partijen gelden. Het internationaal recht geeft een bezet volk het recht om zich te verzetten. Als pacifist hoop ik dat zelfs dat op geweldloze wijze gebeurt.

Terwijl het geld voor gezondheidszorg en onderwijs wordt ingetrokken, moest ik tot mijn verbijstering vaststellen dat in maart nog Vlaamse machinegeweren en andere wapens werden geleverd aan Israël. Die informatie komt van de website van de Vlaamse Regering.

Dat de Palestijnse zaak de Vlaamse Regering en u, mijnheer de minister, niet onverschillig laat, is hier al herhaaldelijk gebleken. We kunnen in het aprilnummer van het Nieuw-Vlaams Magazine ook uw bezorgdheid over Palestina lezen. Daar staat niet in dat de stopzetting van de financiële steun enkel zal gebeuren als het volk de juiste leiders kiest.

Het laatste woord in deze zaak ligt natuurlijk bij de Europese ministers van Buitenlandse Zaken, want zij kunnen de voorstellen van de Europese Commissie afwijzen. Mijnheer de minister, bent u bereid om uw nek uit te steken? Hebt u er bij minister De Gucht op aangedrongen, of zult u dat doen, om bij de EG een meer genuanceerde en rechtvaardige houding te bepleiten tegenover het Palestijnse volk?

Het ontwrichten van de Palestijnse Autoriteit, waartoe de intrekking van de Europese steun onvermijdelijk zal leiden, zal een verdere ontwrichting van de Palestijnse samenleving tot gevolg hebben. Zo zal het uitzicht op vrede nog verder weg zijn.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Ik wens me aan te sluiten bij het betoog dat de heer Glorieux heeft gehouden. Hij heeft dat bijzonder genuanceerd gedaan. Dat is zeer belangrijk. Ik steun vooral het standpunt dat de stopzetting van de financiële steun aan de Palestijnse Autoriteit alleen maar het Palestijnse volk raakt. Dat is bijzonder betreurenswaardig.

Ik wil vooral herhalen wat ik enkele weken geleden al heb voorgesteld. We hebben mijn stelling toen kort tijdens de regeling van de werkzaamheden besproken. We zouden na zowel de Israëlische als de Palestijnse verkiezingen en de vorming van hun respectieve nieuwe regeringen wat sprekers naar de commissie uitnodigen om van gedachten te wisselen.

De regeringen zijn intussen gevormd. De Israëlische regering werd vorige week voorgesteld. De tijd is nu rijp om contacten te leggen en mensen naar de commissie uit te nodigen.

De voorzitter: De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem: Ik sluit mij enigszins bij u aan, mijnheer Glorieux, maar ik heb ook wat bedenkingen. Als democraat kan ik er evenmin akkoord mee gaan dat men op het Palestijnse volk druk uitoefent omdat het voor een bepaalde partij heeft gekozen. U spreekt zich in feite uit tegen een cordon sanitaire rond Palestina, en daar kan ik volledig inkomen.

U stelt dat vooral het Palestijnse volk wordt getroffen als de sancties worden doorgevoerd. Dat klopt ook. We hebben dat ook al meegemaakt. In die tijd was uw partij nochtans wel voorstander van sancties. Het ging toen om Zuid-Afrika. We stellen vast dat toen vooral de zwarte bevolking het slachtoffer was van de sancties die tegen Zuid-Afrika werden uitgesproken.

Ik vraag de minister om de beperkte politieke middelen waarover hij kan beschikken, in te zetten om zo snel mogelijk tot een diplomatieke oplossing te komen van het conflict. Ik vrees dat in afwachting van een oplossing de sancties tegen Hamas moeten behouden blijven. Ondanks het feit dat ze democratisch zijn verkozen, moeten we de realiteit onder ogen zien: Hamas is niet echt democratisch te noemen. Ik zou aansturen op een diplomatieke oplossing.

De heer Karim Van Overmeire: Zelf heb ik een ietwat andere invalshoek dan de vraagsteller, al onderschrijf ik wel een aantal punten die hij opsomt. Niemand betwist het democratische gehalte van de verkiezingen en de legitimiteit van de nieuwe Palestijnse regering. Niemand betwist uiteindelijk het recht van de Palestijnen om voor een dergelijke partij te stemmen. Dat belet niet dat aan financiële steun wel degelijk voorwaarden kunnen worden verbonden. Er bestaat geen inherent recht op ondersteuning. Het zou goed zijn dat hetzelfde in België gebeurde. Bij het verlenen van financiële steun zou men in ruil het voldoen aan bepaalde voorwaarden kunnen verbinden. Wie de steun wil ontvangen, kan dan vrij beslissen of hij daar al dan niet aan tegemoetkomt.

Hamas stelt zich niet alleen zeer radicaal op tegenover de Israëlische staat, maar profileert zich ook

zeer antiwesters en bestrijdt onze manier van leven en de rol die we willen spelen in de wereld. Het leunt zeer nauw aan bij landen als Iran en pleit voor een soort islamitische solidariteit. Hamas rekent vooral op de solidariteit van Syrië en Iran om de eigen positie te verstevigen.

De stelling is dat als wij het geld niet geven, zowel Iran als Syrië in het vacuüm zullen springen en hun positie verstevigen. Ik denk niet dat Iran of Syrië hun steun aan Hamas afhankelijk maken van de vraag of wij financiële steun geven. Als Iran Hamas financieel wil steunen, zal het dat doen, ongeacht de eventuele steun van Europa.

De islamitische solidariteit blijkt in de praktijk dikwijls neer te komen op retoriek. Er worden veel woorden verspild, maar als het erop aankomt centen in de Palestijnse Gebieden te steken, dan wordt de solidariteit al veel minder groot.

De kern van mijn betoog is dat in tegenstelling tot de Verenigde Staten en Israël, Europa de deur op een kier heeft gezet. De VS en Israël hebben onmiddellijk de kraan dichtgedraaid. De Europese Unie heeft Hamas een kans gegeven. We kunnen dat misschien betreuren, maar Hamas heeft helemaal geen gebruik gemaakt van deze kleine mogelijkheid noch van de uitgestoken hand. Het tegendeel is waar. De voorbije weken hebben we geen enkel positief signaal gezien dat tegemoetkwam aan de voorwaarden van de Europese Unie voor financiële steun. De beslissing die nu werd getroffen was misschien moeilijk om te nemen, maar er zijn wel heel veel argumenten te bedenken om ze te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Poleyne heeft woord.

Mevrouw Sabine Poleyne: Ik sluit mij aan bij de discussie, al wordt ze misschien beter op het federale niveau gevoerd. Ik interesseer mij vooral aan het aspect mensenrechten. Het probleem van de Palestijnse Gebieden is dat zij bijna volledig worden afgesloten en afhankelijk zijn van externe middelen. Dat is geen gezonde situatie.

Als er dan problemen met de verkozen machthebbers rijzen, kan dat gemakkelijk tot een crisissituatie leiden voor de mensen zelf. Ik las in de krant dat vandaag de VS, Rusland, de Europese Unie en de VN samenkomen om te bekijken welke oplossing mogelijk is. De Europese Unie heeft tot nu toe een real-

politieke houding aangenomen en Hamas gevraagd de basisregels van de internationale diplomatie en democratie te respecteren. De Unie heeft duidelijk gesteld dat ze de mensen zelf niet te veel schade wil berokkenen ingevolge de politieke situatie waarin ze verkeren.

Ik sluit mij aan bij de Europese pragmatische aanpak die erin bestaat een oplossing te zoeken die de Palestijnen zelf zo weinig mogelijk schade berokkent.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik wil mijn appreciatie uitdrukken voor het feit dat de heer Glorieux deze problematiek in de commissie nog eens aankaart. Hij getuigt van een humanitaire benadering die wij allemaal delen.

De Vlaamse Regering heeft op mijn initiatief een nieuwe positie ingenomen. Ik ben een aantal maanden geleden zelf naar Palestina gereisd en heb er met eigen ogen een deel van de problemen geconstateerd zoals de muur, de pasjescontrole of het verhinderen van het op een normale manier zakendoen. De economische en humanitaire problemen zijn voldoende gekend.

Intussen werden wel verkiezingen gehouden en zijn we in een nieuwe situatie aanbeland. De problemen die dat heeft meegebracht, zijn dubbel en zijn zowel humanitair als politiek van aard. Daarover zijn we het eens. Door de politieke blokkering groeien de humanitaire problemen enorm. Een duurzame oplossing ligt hoe dan ook op het politieke vlak. Niemand zal het een blijvende oplossing vinden om op permanente basis humanitaire hulp te leveren zonder te streven naar een duurzame politieke oplossing.

De internationale gemeenschap moet druk blijven uitoefenen op beide partners om tot een dialoog te komen. Het is een zeer moeilijke oefening. De maatregel van de Europese Unie om de financiële steun aan officiële instellingen op te schorten gaat dan ook gepaard met een krachtige boodschap aan de Israelische regering dat zij moet onderhandelen en een einde maken aan alle activiteiten die in strijd zijn met de Routekaart. Bovendien moet zij stappen ondernemen om de humanitaire en de economische situatie van de Palestijnen te verbeteren, bijvoorbeeld door de hervatting van de overdracht van de ingehouden Palestijnse belastingen en douane-inkomsten.

We noteren in de Raadsconclusies ook een uitdrukkelijk statement. De Europese Unie zal namelijk alle hulp blijven bieden om tegemoet te komen aan de noodzakelijke basisbehoeften van de Palestijnse bevolking. Dat neemt niet weg dat we constateren dat de internationale gemeenschap een beleid van twee maten en twee gewichten voert. Israëlische schendingen van het internationale recht worden immers gedoogd, terwijl dat niet het geval is voor wat de Palestijnse kant betreft.

Ik sluit mij aan bij wat al is gezegd. Het ene vergoelijkt het andere niet. We moeten ons principieel verzetten tegen beide vormen van geweld die onaanvaardbaar zijn. De kern van het Europese beleid ligt bij het respecteren van de drie basisbeginselen. Het Kwartet en de Raad hebben dat in hun verklaringen uiteengezet. Het gaat om geweldloosheid, de erkenning van het bestaansrecht van Israël en de aanvaarding van de bestaande akkoorden.

De opschorting van de hulp volgt uit de vaststelling dat de Hamasregering hier niet expliciet aan tegemoetkomt. In overeenstemming met de beslissing van 30 september 2005 waarin de Vlaamse Regering bevestigt zich in te schakelen in de multilaterale benadering van het Israëlisch-Palestijns conflict, heeft Vlaanderen dan ook actief deelgenomen en mee gewogen op de federale Belgische besluitvorming terzake. Die heeft mede geleid tot de verdediging van deze positie op de Europese Raad. Ik heb het thema geagendeerd bij federaal minister De Gucht op de eerstvolgende bijeenkomst van het Interministerieel Comité voor Buitenlands Beleid. Het is belangrijk genoeg om er als federatie een duidelijk standpunt over in te nemen. Ik wil wel benadrukken dat wij niet de nodige hefboomen in handen hebben om een en ander te realiseren. Wij kunnen wel mee zaken trachten op gang te brengen via de Belgische Federatie binnen de Europese Raad.

Ik heb vandaag in De Standaard het voorstel gelezen waar ook mevrouw Poleyn naar verwees. De Europese Unie heeft een nieuw voorstel gelanceerd. Als dat wordt aanvaard, zou de mogelijkheid worden gecreëerd om de betalingen van de ambtenaren, leraren, dokters of politieagenten te laten verlopen via een Trustfonds dat wordt beheerd door de Wereldbank. Zo kan tegelijk formeel gesteld worden dat er geen zaken met Hamas worden gedaan. Het gaat dus om een intermediaire constructie. De Verenigde Staten zijn het daar echter niet mee eens of nog niet mee eens.

De humanitaire hulp om aan de basisbehoeften van de Palestijnse bevolking te kunnen voldoen, mag echter onder geen beding op de helling worden gezet.

We moeten rekening houden met het feit dat een democratisch proces onverenigbaar is met geweld en terreur. Hamas zal zich moeten herpositioneren. De organisatie moet hiervoor evenwel voldoende tijd krijgen. De PLO heeft hiervoor destijds ook heel wat tijd nodig gehad. We moeten de evolutie van de politieke situatie in de Palestijnse gebieden in de gaten houden. Voorwaarden aan Hamas opleggen heeft enkel zin indien Israël tegelijkertijd bereid is om Hamas als gesprekspartner te aanvaarden. Zoals ik al eerder heb verklaard, mogen we in al onze bezorgdheid niet vergeten dat de verkiezingen democratisch zijn verlopen en de wil van de Palestijnse bevolking weerspiegelen.

We hebben de indirecte samenwerking niet stopgezet. Het beleid van de Vlaamse Regering volgt een welbepaalde lijn. We initiëren op een ad-hocbasis bilaterale projecten in de Palestijnse gebieden. Op dit ogenblik gaat het om twee projecten voor indirecte samenwerking. De projectleiders, Oxfam Solidariteit vzw en de Palestine Maritime Navigators' Association, zijn allebei ngo's.

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik ben blij dat hij erkent dat er met twee maten en twee gewichten wordt gewerkt.

Dit geldt niet enkel voor de EU. Tot mijn grote verbijstering en ontgoocheling heb ik vastgesteld dat Vlaanderen recent, vlak na de verkiezingen in de Palestijnse gebieden, nog wapens naar Israël heeft uitgevoerd. Hoewel de toestand in het gebied ondertussen een stuk moeilijker is geworden, dreigen we ermee de geldkraan voor humanitaire hulp dicht te draaien.

We moeten hier de hand in eigen boezem durven steken. We leveren wapens aan Israël, hoewel de Israelische overheid de Palestijnse staat niet erkent, het geweld niet afzweert, verschillende VN-resoluties schendt, uitspraken van het Internationaal Gerechtshof van Den Haag niet naleeft en illegaal kernwapens produceert. Mijns inziens zijn er voldoende redenen om geen wapens aan Israël te leveren en om de toepassing van de mensenrechtenclausule in het associatieverdrag met Israël te eisen. Hoewel die

vraag door sommigen al geruime tijd wordt gesteld, durft de Vlaamse overheid deze stap blijkbaar niet te zetten.

Volgens de minister zal de humanitaire hulp zoveel mogelijk worden voortgezet. Mij lijkt het in eerste instantie belangrijk dat we ervoor zorgen dat de Palestijnse autoriteiten kunnen blijven functioneren. Het is al lange tijd een Israëlische strategie om Palestijnse politiekantoren te beschieten en vervolgens te klagen dat de Palestijnen niet in staat zijn de orde in hun eigen gebieden te handhaven. Aangezien Israël het de gewettigde autoriteiten onmogelijk maakt te functioneren, is het niet meer dan logisch dat in die gebieden chaos ontstaat.

Wat de vermeende tegenstrijdigheid betreft tussen de huidige vraag om geen sancties tegen Palestina te treffen en de vroegere vraag om sancties tegen Zuid-Afrika te nemen, zou ik willen opmerken dat beide situaties sterk van elkaar verschillen. De onderdrukte bevolking van Zuid-Afrika en haar organisaties hebben destijds zelf om die sancties verzocht. De middenveldorganisaties in Palestina en de vredesgezinde krachten in Israël stellen nu duidelijk dat dergelijke sancties enkel de bevolking zouden treffen en op politiek vlak een omgekeerd effect zouden sorteren. Sancties zouden de geviseerde personen veeleer een voordeel dan een nadeel opleveren.

Indien Israël de in de Palestijnse gebieden geïnde belastingen effectief aan de Palestijnse Autoriteit zou overmaken, zou de EU minder geld aan het functioneren van de Palestijnse Autoriteit moeten besteden. Aangezien Israël op dit vlak weigert zijn wettelijke taak uit te voeren, moet de internationale gemeenschap om humanitaire redenen ingrijpen. Indien Israël dit geld zelf zou doorstorten, zouden we dit debat niet moeten voeren.

De EU werkt met twee maten en twee gewichten. Ik vrees dat Vlaanderen voor dezelfde politiek kiest. We moeten hier snel een einde aan stellen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Glorieux, zoals u weet, moet u zich in verband met de wapenleveringen tot de bevoegde minister wenden.

Wat het functioneren van de Palestijnse staat betreft, neemt de EU in mijn ogen een hoopvolle positie in. Hoewel Israël en Hamas zich in een patsituatie bevinden, heeft de EU recent besloten een oplos-

sing te zoeken. De EU wil er op een indirecte wijze voor zorgen dat het Palestijns overheidsapparaat kan functioneren. Ik kan enkel constateren dat deze werkwijze de goedkeuring van het Kwartet niet wegdraagt. De volgehouden inspanningen van de EU, waartoe wij een bescheiden bijdrage leveren, kunnen tot een mogelijke deblokkering leiden. Het gaat hier evenwel om een werk van lange adem.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de verhoging van het Vlaamse budget voor ontwikkelingssamenwerking voor Afrika

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ter gelegenheid van de voorstelling van het eerste jaarrapport over de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking heeft de minister het volgende verklaard: 'Het jaar 2005 was een mooi jaar en de toekomst is nog rooskleuriger.' Voor dit jaar heeft de minister 1 miljoen euro aan bijkomende middelen in de wacht gesleept. Voor 2007 wil hij dit budget nog eens met 2 miljoen euro optrekken.

Meer dan de helft van het Vlaamse geld voor ontwikkelingssamenwerking gaat momenteel naar slechts twee partnerlanden, met name Zuid-Afrika en Mozambique. In deze landen worden vooral projecten met betrekking tot jobcreatie en gezondheidszorg gefinancierd. De minister heeft verklaard dat in de toekomst met een nieuw partnerland in Zuidelijk Afrika kan worden samengewerkt en dat hierbij zeker voor een MOL-land zal worden gekozen. De MOL-lijst van de VN bevat vijftien landen. Buiten Mozambique, zijn vijf van die landen in Zuidelijk Afrika gelegen. Het gaat hier om Angola, Zambia, Lesotho, Malawi en Madagascar.

Tegelijkertijd heeft de minister de oprichting van een nieuw Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking bekendgemaakt. Dit agentschap zou de centrale speler in het Noord-Zuidbeleid van de Vlaamse overheid worden.

Mijnheer de minister, kunt u ons ondertussen al meedelen welk land als volgend partnerland voor

de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking is gekozen? Zo ja, over welk land gaat het? Welke criteria hebt u gehanteerd om dit land te kiezen? Welke projecten zult u in dit land ondersteunen? Kunt u meer uitleg geven over de samenstelling van dit nieuwe Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking? Welke criteria zijn bij de samenstelling van het agentschap gehanteerd? Kunt u meer duidelijkheid over de taakomschrijving van deze centrale speler in het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid geven?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijnheer de voorzitter, ik wil me aansluiten bij de vraag om uitleg van de heer Vrancken. Tijdens de besprekingen van de beleidsnota en van de recentste begroting en beleidsbrief heeft de minister verklaard dat we dit jaar tot de samenwerking met een nieuw partnerland zouden kunnen overgaan. We hebben toen even gediscussieerd over het benodigde geld om nieuwe contacten te leggen. Ik vind het alvast een goede zaak dat de minister op een bewuste manier naar mogelijke partnerlanden heeft gezocht en uiteindelijk een enkel land heeft uitgekozen.

Mijnheer de minister, een jaar geleden hebben we het hier, naar aanleiding van een vraag om uitleg van de heer Roegiers, over Congo gehad. Toen is de vraag gesteld hoe ver Zuidelijk Afrika eigenlijk reikt. U hebt toen verklaard dat u zich bij een uitbreiding van het aantal partnerlanden tot landen in Zuidelijk Afrika zou beperken. In de commissie bestond toen min of meer de consensus dat het door de band tussen Vlaanderen en Congo interessant zou zijn om een streek uit Congo in overweging te nemen. Mijnheer de minister, bent u zover gegaan in uw definitie van Zuidelijk Afrika?

Wat de keuze zelf betreft, sluit ik me aan bij de praktische vragen. U zult wellicht kunnen verduidelijken op basis van welke criteria voor een bepaald land is gekozen. Verder vraag ik me vooral af hoe u dit concreet zult aanpakken. Wat zijn de eerste praktische modaliteiten die u zult aanpakken? Denkt u daarbij vooral aan een rechtstreekse bilaterale samenwerking met de overheid? Ik veronderstel dat u, net als voor andere landen, zult vertrekken van de strategienota Armoedebestrijding. In alle landen die rond Mozambique en Zuid-Afrika liggen, kunnen we bedenkingen hebben bij zaken zoals de mensenrechten, het belang van het middenveld enzovoort. Was een van de gebruikte criteria de link tussen Vlaanderen en de

buurlanden? Voor zover ik weet, zijn de buurlanden van Mozambique veeleer landen met een beperkte Vlaamse aanwezigheid.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Op mijn voorstel heeft de ministerraad op vrijdag 28 april beslist om Malawi te selecteren als bijkomend partnerland voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Ik heb dat voorstel geformuleerd na grondig onderzoek en na samenspraak met mijn raadgevers en mijn departement.

De uitbreiding naar een nieuw partnerland is uitdrukkelijk gekoppeld aan de toename van de beschikbare middelen op de begroting. Die koppeling werd ook gemaakt in de beleidsnota 2005-2009. Daarin wordt nadrukkelijk gekozen voor een sterke concentratie van de inspanningen. De beleidsnota heeft een uitbreiding gekoppeld aan een voldoende toename van het beschikbare budget. Met de toename van de begroting Ontwikkelingssamenwerking is aan die voorwaarde voldaan. De begroting stijgt recurrent met 3 miljoen euro vanaf 2007. Daardoor kan een volwaardige werking worden uitgebouwd.

In 2006 is er al een eerste opstap waardoor 1,3 miljoen euro vrijkomt. Het gaat om een eenmalige stijging van de begroting Ontwikkelingssamenwerking die ik bij de begrotingscontrole heb verworven. De begroting groeit met een kleine 20 percent.

De keuze voor Malawi is gemaakt in twee bewegingen. Een eerste beweging bestond uit de toepassing van de politieke beleidsopties uit de beleidsnota 2005-2009. Daarin werd de geografische focus vastgelegd op de landen van Zuidelijk Afrika. Een andere voorwaarde was dat het moest gaan om een MOL of minst ontwikkeld land.

Een combinatie van deze beleidsopties heeft ertoe geleid dat onze selectie zich beperkt tot een van de MOL's in Zuidelijk Afrika. Mevrouw Poleyn, zelfs als we Zuidelijk Afrika heel ruim zien, vrees ik dat Congo als Centraal-Afrikaans land daar niet bij kan worden gerekend. Ik hoop echter dat we nog tijdens deze regeerperiode meer middelen zullen krijgen waardoor de focus op Zuidelijk Afrika kan worden doorbroken.

Zuidelijk Afrika telt naast Zuid-Afrika en Mozambique nog elf andere landen. Zes daarvan behoren

niet tot de groep MOL's. Het gaat om Namibië, Botswana, Zimbabwe, Swaziland, Mauritius en de Seychellen. De vijf overige behoren wel tot de MOL's. Het zijn Angola, Malawi, Lesotho, Madagaskar en Zambia.

Vervolgens heeft mijn departement een vergelijkend onderzoek gedaan naar de situatie in de vijf genoemde MOL's in Zuidelijk Afrika. Daarbij werden de volgende parameters in acht genomen: politieke, economische en sociale gegevens, internationale relaties, goed bestuur en bestrijding van corruptie, positie en rol van de civiele maatschappij, mensen- en vrouwenrechten, armoedebestrijdingstrategieën, officiële ontwikkelingshulp, donoren en donorcoördinatie en resultaten in verband met het bereiken van de millenniumdoelstellingen.

Op grond van dat onderzoek is gekozen voor Malawi als nieuw partnerland. Het is een van de kleinere landen uit de regio. Het sluit geografisch nauw aan bij Mozambique, meer bepaald bij de provincie Tete waar wij heel actief zijn. Het heeft de op een na laagste ontwikkelingsindex. Van de vijf genoemde landen heeft het tegelijk het laagste inkomen per hoofd van de bevolking en het kleinste volume inkomende ontwikkelingshulp per hoofd van de bevolking.

Het is evident dat zo'n onderzoek een moeilijke zaak blijft. Uiteindelijk hebben alle genoemde landen immense ontwikkelingsbehoeften en is het armoede troef in al die landen. Het is moeilijk om uit te maken welke land het armst is als je wordt geconfronteerd met landen die al extreme armoede kennen. De kwaliteit van het bestuur is per definitie ontoereikend in al die landen. Dat maakt een keuze dan ook zo moeilijk. De selectie is uiteindelijk gebeurd op basis van deze zeer objectieve studie. Daarover bestond binnen de Vlaamse Regering geen discussie.

Op dit moment is het onmogelijk om uitspraken te doen over projecten of programma's in Malawi die de Vlaamse Regering zal ondersteunen. Daarvoor is het nog veel te vroeg. Die keuze moet gebeuren via multilateraal overleg. Ik heb de heer Piot van UNAIDS ontmoet. Hij is ontzettend tevreden dat we onze keuze op Malawi hebben laten vallen. Met het budget dat nu reeds wordt uitgetrokken, kan uitstekend werk worden verricht voor de aidsbestrijding, aldus de heer Piot.

Samen met de administratie moet nu een diepgaande analyse en terreinverkenning worden uitgevoerd van

de situatie in Malawi zelf. De volgende stap is de dialoog met de overheid van Malawi. De Vlaamse overheid hanteert immers geen donorgedreven aanpak, maar is voorstander van een partnership en eigenaarschap. Ik heb de ambassadeur van Malawi reeds uitgenodigd op mijn kabinet en een gesprek met hem gehad.

We zullen ook een gesprek hebben met de andere donoren op het terrein en met vertegenwoordigers van de belangrijkste internationale organisaties en ngo's die in het land actief zijn. Daarbij moeten we de volgende vragen stellen. Welke ervaringen hebben zij opgebouwd? Welke risico's kunnen we vermijden? Welke fouten mogen we niet maken? Nog belangrijker: hoe kunnen we onze inspanningen op elkaar afstemmen? Hoe kunnen we elkaar aanvullen? Hoe kunnen we eventueel een aantal instrumenten bundelen in een project van donorcoördinatie?

Mijnheer Vrancken, u stelde ook een vraag over het nieuwe Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking. De oprichting van het nieuwe agentschap past natuurlijk in de globale hervorming van het hele Vlaams overheidsapparaat, onder de noemer Beter Bestuurlijk Beleid of BBB. Volgens de krachtlijnen van het kaderdecreet-BBB werd een agentschap gecreëerd dat werd belast met de uitvoering van het Vlaams beleid inzake ontwikkelingssamenwerking.

Het agentschap werd samengesteld overeenkomstig de bepalingen van het migratiebesluit. Dat betekent dat in het agentschap alle personeelsleden werden samengebracht die ook voorheen belast waren met dossiers van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking, hetzij binnen de administratie Buitenlands Beleid, hetzij binnen de VVOB, dat een aantal belangrijke opdrachten uitvoerde voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

Het migratiebesluit bepaalt dat de personeelsleden van de Vlaamse overheid die in het kader van de BBB-hervorming worden herplaatst, hun opdrachten of dossiers 'volgen'. Dat is het basisprincipe van BBB: mensen die voorheen een bepaalde opdracht hadden, oefenen die in principe verder uit, hetzij in de administratie voor de beleidsondersteunende voorbereiding, hetzij in de agentschappen voor de beleidsuitvoering. In dit concrete geval hebben tien personeelsleden van de gewezen administratie Buitenlands Beleid en zeven van de VVOB hun ontwikkelingssamenwerkingsdossiers gevolgd naar het nieuwe agentschap. Het agentschap is met andere woorden

een ‘wedersamengestelde’ entiteit, die werd ‘bemenst’ zonder daarvoor nieuwe aanwervingen te doen.

Voor de taakomschrijving moet ik u verwijzen naar het besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2005, waarin de missie en de opdrachten van dat agentschap zijn bepaald. Samenvattend, zonder in te gaan op alle details, kan ik u op dit punt zeggen wat ik daarstraks al zei: het agentschap is verantwoordelijk voor de uitvoering van het volledige Vlaamse ontwikkelingsbeleid. De aansturing ervan gebeurt, zoals dat bij andere agentschappen het geval is, door middel van een beheersovereenkomst die in de loop van dit jaar zal worden opgemaakt.

Ik vond het belangrijk, collega's, dat er zo'n agentschap werd opgericht, hoewel we nu nog altijd spreken over een klein agentschap met een relatief klein budget. Een en ander geeft echter de vaste wil van Vlaanderen weer om op een heel professionele manier vorm te geven aan een modern ontwikkelingsbeleid. We gaan nu expertise opdoen, we gaan werken, de basisstructuur is gecreëerd, en als het volume toeneemt, is er een agentschap dat volwaardig zijn taken kent en dat die nu ook al, zeker met het bijkomende land, kan aanpakken.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoorden op de verschillende vragen. Ik kan me natuurlijk aansluiten bij de bekommernis van mevrouw Poley in zake Congo en de historische banden die we daarmee hebben. Ik denk dat dit zeker ter sprake zal komen als – eindelijk – de overheveling van de middelen van federaal naar Vlaams niveau zal hebben plaatsgevonden. Ik denk dat dan voldoende middelen voorhanden zullen zijn om ook Congo in ons beleid te integreren.

Mijnheer de minister, ik heb nog een bijkomende vraag voor u. U spreekt over een diepgaande analyse die wordt gemaakt van de noden en de projecten die nog moeten worden opgezet in verband met Malawi. Kunt u daar een tijdspanne op zetten? Kunt u zeggen wanneer die analyse klaar zal zijn, wanneer u die projecten zult kunnen omschrijven waarin is voorzien om Malawi verder te helpen?

De voorzitter: Mevrouw Poley heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poley: Ook ik wil u bedanken voor uw antwoord, mijnheer de minister. Ik heb nog enkele

kleine aanvullende vraagjes. Ten eerste – want u bent niet ingegaan op die vraag – is het dan zo dat er geen echte Vlaamse linken zijn met Malawi of met actoren in Malawi? Zijn er linken met bedrijven of ngo's die er al actief zijn? Is de VVOB daar bijvoorbeeld actief, voor zover u weet?

Ik sta volledig achter het principe van ownership en het feit dat we ons inschrijven in het armoedebestrijdingsplan van het land zelf. Ik denk echter dat we er toch over moeten waken dat de mensenrechten worden gerespecteerd. Zeker nu we nog in de beginfase staan van de contacten met dat land, moeten we toch oog hebben voor aanwijzingen – en ik denk dat die er voor Malawi toch wel zijn – dat de mensenrechten niet altijd worden geëerbiedigd. Nu bevinden we ons nog in een positie waarin we dat ter sprake kunnen brengen, denk ik, natuurlijk op een subtiele, respectvolle en diplomatieke wijze.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik zal eerst ingaan op dat laatste aspect: we zullen dat heel zeker doen. Dit is een lijn die door heel het beleid loopt. U weet dat heel veel van onze samenwerkingen precies gericht zijn op het stimuleren van mensenrechten en het creëren van een aantal basisvoorwaarden. Dat heb ik in het eerste gesprek met de ambassadeur van Malawi ook gezegd. Ik denk aan essentiële rechten als elementaire gezondheidszorg en goed onderwijs. Ook de man-vrouwproblematiek is ontzettend belangrijk in het kader van de aidsbestrijding.

Onze klemtonen liggen op het vlak van mensenrechten, en die zullen we nog proberen te versterken, ook in het kader van de samenwerking met Ex-Change. In het gesprek dat ik had met dokter Piot uitte hij namelijk een heel interessant idee: er zijn landen waar UNAIDS actief is en waar men probeert om aidsslachtoffers te begeleiden bij het oprichten van bedrijven, in dat geval heel vaak eenvrouwsbedrijven, zoals u weet.

Ook dit biedt eventueel een mogelijkheid voor ons omdat we, zoals u weet, twee aspecten tegelijk ontwikkelen. Ten eerste is er het waarborgen van kredieten, dat nu op kruissnelheid komt en waarbij we soms met hele kleine bedragen kunnen helpen om kleine zelfstandige ondernemingen te helpen opstarten of te laten doorgroeien. Ten tweede zal Ex-Change, volgens het akkoord dat ik ermee sluit, zich bij voorrang moeten richten op die landen waar wij actief

zijn, zodat we complementariteit creëren. Ik laat dus die bezorgdheid voor de fundamentele economische rechten nooit achterwege, integendeel.

Of daar bedrijven en ngo's van bij ons actief zijn, weet ik niet. Ik denk niet dat dit het geval is, tenzij occasioneel. De VVOB is er bij mijn weten niet actief, omdat bij mijn weten het federale niveau niet actief is in Malawi. Het is nogal Angelsaksisch geïntereerd, de Britten zitten daar al. We zullen nu aspecten aankaarten zoals de toestand op het terrein, de grootste noden, de dialoog met het partnerland, de meest fundamentele behoeftes enzovoort. U weet dat er al een bezoek is geweest van de president van Malawi, die ook is ontvangen door onze minister-president. Toen is er als het ware een eerste persoonlijk contact geweest, waarbij ik jammer genoeg niet aanwezig kon zijn.

Het pad dat we vooropstellen, mijnheer Vrancken, is nu intens werken. De eerste ambtelijke contacten zullen in juni plaatsvinden. Het agentschap zal ook ter plaatse gaan. Ik hoop dat we tegen eind dit jaar eerst de grote lijnen kunnen zien, om dan in het voorjaar – maar ik durf daar geen maand op plakken, misschien in maart of april – de samenwerking die we opzetten te finaliseren. We moeten komen tot een strategische afspraak, een memorandum tussen de twee partnerlanden, zoals we dat tot nog toe doen met alle andere partners in Zuidelijk Afrika.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
